

రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు.

ప్రకటన.

ఉదకనుండలము, 1918-వ సం॥ అక్టోబరు నెల 5-వ తేది.

నె 480 ఈ. — 1895-వ సంవత్సరపు పదరాసు స్వామ్య భూముల (ప్రాప్రయమై ఎన్నేట) గ్రామ పంచుకీ అర్హున, 1895-వ సంవత్సరపు పదరాసు వంశపారంభ్య గ్రామోద్యోగముల అర్హున, సులూకుటైన ఈ క్రింది లిస్టు జనసామాన్యపు విమర్శ నిమిత్తము ప్రకటించబడినది. 1919-వ సంవత్సరము జనవరి 31-వ తారీఖునకు నిమగ్నము పుచ్చుకోవలయును:—

1895 వ సంవత్సరపు పదరాసు వంశపారంభ్య

గ్రామోద్యోగముల అర్హు.

1895 వ సంవత్సరపు పదరాసు వంశపారంభ్య గ్రామోద్యోగముల అర్హుల "లెక్క" అను మాట ఎక్కడ ఉన్నను దానికి జనుల "డివిజను" చార్జీగల రెవిన్యూ ఆఫీసులో అనుమాటలను ఉంచవలెను.

సలూకుటైన 8-వ సెక్షను (1) వ క్లాజు లోని "రయతువారి" గ్రామములలోనైనను గ్రామపంచులవ కాన్యములతోను రయతువారి గ్రామములలోని అనుమాటల యివాహ గ్రామములలో నైనను ఉన్నట్టియు" అను మాట లకు బదులు "రయతువారి గ్రామములలో లేదా 6 (1) వ సెక్షనుయొక్క నిబంధనల ననుసరించి యేర్పడిన క్రొత్త గ్రామములలో ఉన్నట్టియు" అను మాటలను ఉంచవలెను.

(1) సదరు అర్హులొక్క 6 వ సెక్షను (1) వ క్లాజు సెక్షనులో "మతీయు: అనుమాటలకు ఈ యాప్టయొక్క 3 వ సెక్షనులోని (1) టి క్లాజులో నిర్వచించబడియుండు తరగతులకు చేరినట్టియు, వైస చెప్పినట్లు కలిపివేట్టిగాని విశ్వ పరిచివేట్టిగాని లేక భౌగోళికవేట్టిగాని సదరు గ్రామములోనయినను గ్రామభాగములలోనయినను లేక గ్రామములోనయినను ఉండునట్టియు, పారంభ్య గ్రామ ఉద్యోగము లన్నియు నిలిచిపోవలయును. మతీయు: క్రొత్త గ్రామమునకుగాని గ్రామ ములకుగాని వంశపారంభ్యముగానే ఉండవలె క్రొత్త యు ద్యోగముల: "ప్రొద్దించబడవలెను," అను మాటలకు బదులు ఈ క్రిందిగానిని ఉంచవలెను, ఏదనగా:—

"మతీయు: అనుమాట 3 వ సెక్షనులో (4) వ తరగతి గా యేర్పడినట్టి నిర్భయ చెప్పినట్లు కలిపివేట్టిగాని విశ్వ పరిచివేట్టిగాని భౌగోళికవేట్టిగాని గ్రామములలోనయినను గ్రామ భాగములలోనయినను గ్రామములోనయినను ఉండు గ్రామో ద్యోగములన్నియు నిలిచిపోవలయును. మతీయు: క్రొత్త గ్రా మమునకు గాని గ్రామములకు గాని, క్రొత్త యుద్యోగములు సృష్టించబడవలెను; అని వేసిక బదులుగా నుండునో వాటి లో ఏదైనను వంశపారంభ్యముగా నుండవలెనయెడల ఆ క్రొత్త యుద్యోగములను వంశపారంభ్యమునవై యుండ వలయును."

మతీయు: అట్టి క్రొత్త యుద్యోగములను క్రితీయే టకు" అను మాటలకు బదులు "అట్టి క్రొత్త వంశపారంభ్యపు ఉద్యోగములను క్రితీయే టకు" అను మాటలను ఉంచవలెను.

(2) అదే సెక్షనుయొక్క (2) వ క్లాజు సెక్షనులో "నీ రయతువారి గ్రామములలోనైనను గ్రామపంచులవకాన్య ములతోను వైస చెప్పినట్లుగాని చెప్పి కలిపిన యే యినా ము గ్రామములలోనైనను గ్రామోద్యోగముల రెండు గాని ఎక్కువగాని ఉండవలెను" అను మాటలకు బదులు "ఏ గ్రామములలోనైనను ఈ యాప్ట క్రిందియ రెండుగాని యెక్కు వగాని గ్రామోద్యోగములు ఉన్నయెడల" అను మాటలను ఉంచవలెను. మతీయు: ఆ 6 వ సెక్షను కడపట "కాని యీసెక్షనులో: నుండవలెనయెడల, 1894 వ సంవత్సరపు 2 వ అర్హు ఏయెన్నేటలో అనుమాటల నన్నుగా వాటిలోని గ్రామ ములకు వర్తించునదని," అను మాటలను అంకెలను ఉంచ వలెను.

సదరు అర్హులొక్క 7 వ సెక్షను (2) వ క్లాజు సెక్షనుకు బదులు ఈ క్రింది 6 వ సెక్షనును ఉంచవలెను, ఏదనగా:—

"డెప్యూటీ కమిషనరు హోవారు లెక్కవ కాని యే రెవిన్యూ ఆఫీసునైనను, వేరవగాని ఉద్యోగమున బట్టిగాని, మతీయు: 20 వ సెక్షను ననుసరించి రెవిన్యూ బోర్డువారిచే నిర్దేశించబడవలె విధులకు లోబడియును, ఈ సెక్షను ననుస రించి ఒక డివిజను చార్జీగల రెవిన్యూ ఆఫీసుయొక్క అధికారములలో ఏదైనగాని అన్నియునగాని చెల్లాయించుటకు అధికార నియమపదమును."

(1) సదరు అర్హులొక్క 10 వ సెక్షను (1) వ క్లాజు సెక్షనులో (e) క్లాజుకు తర్వాత ఈ క్రింది క్లాజులు చేర్చబడవలెను, ఏదనగా:—

"(f) దివాలాకోరు అని తీర్పు ఈయబడియుండునట్టి; (g) అలెని నియామకము జనసామాన్యముయొక్క సె న్నుడికిగాని క్రిమిన్సిలికిగాని అపాయకకరముగా నుండునను కారణమున లేదా గ్రామముయొక్క పరిపాలన ఆగారక మతో చూడబడునట్లు చేయవలె దరిద్రస్థితిలో అతడు ఉన్నాడను కారణమున డివిజను చార్జీగల రెవిన్యూ ఆఫీసు యొక్క అధికారము ప్రకారము తగియుండవలెను"

(2) అదే సెక్షనుయొక్క (2) వ, (3) వ క్లాజు సెక్షనుకు బదులు ఈ క్రింది 6 వ సెక్షనును ఉంచవలెను, ఏ దనగా:—

"(2) ఒక ఉద్యోగమున వహించియుండు నతడు చనిపోవుటచే కలిగిన భారీని క్రితీయేటయందు, (ఆ యుద్యోగమును) కడపట వహించియుండిన వానియొక్క కుటుం బములో (1) వ క్లాజు సెక్షను ననుసరించి అనర్హులై యుండుని వారిలోనుండి ఉత్తముడైనట్లు తాను తలచునట్టి వనిపిసి, ఆ డివిజను చార్జీగల రెవిన్యూ ఆఫీసుకు ఏర్పరుపవలెను.

(3) అట్టి (కుటుంబమునకు చెందిన) ముప్పి ఎడను తేనియెడల (1) వ క్లాజు సెక్షను ననుసరించి అనర్హులైనాని యే ముప్పివైనను ఆ డివిజను చార్జీగల రెవిన్యూ ఆఫీసు నియమించవచ్చును."

(3) అదే సెక్షనుయొక్క (4) వ క్లాజు సెక్షనులో "క్రమముగా యోగ్యతను పొందినట్టియు" అను మాటలకు బదులు "అనర్హులైపోయినట్టియు" అను మాటలను ఉంచి, "అని భక్త" అను మాటలను విడిచివేట్టవలెను.

(4) అదే సెక్షనుయొక్క (5) వ క్లాజు సెక్షను కర్దు పరిచి (6) వ క్లాజు సెక్షను (5) గా తిరిగి సంబంధ చేయ వలెను.

(1) సదరు అర్హులొక్క 11 వ సెక్షనుయొక్క (2) వ, (3) వ క్లాజు సెక్షనుకు బదులు ఈ క్రింది 6 వ సెక్ష నును ఉంచవలెను, ఏదనగా:—

"(2) ఒక ఉద్యోగమున వహించియుండు నతడు చని పోవుటచే కలిగిన భారీని క్రితీయేటయందు, (ఆ యుద్యో గమును) కడపట వహించియుండిన వానియొక్క కుటుంబ ములో (1) వ క్లాజు సెక్షను ననుసరించి అనర్హులై యుండుని వారిలోనుండి మిక్కిలి అధికయోగ్యత కలిగియున్నట్లు తాను తలచునట్టి వనిపిసి, (ప్రాప్రయటరు ఏర్పరుపవలెను.

(3) అట్టి (కుటుంబమునకు చెందిన) ముప్పి ఎడను తేనియెడల (1) వ క్లాజు సెక్షను ననుసరించి అనర్హులైనాని యే ముప్పివైనను ప్రాప్రయటరు నియమించవచ్చును."

(2) 11 వ సెక్షనుయొక్క (4) వ క్లాజు సెక్షను కర్దు పరచబడవలెను.

సదరు అర్హులొక్క 12 వ సెక్షనులో "ఈ యాప్ట ఎపుడు అనుమాటలకి కచ్చునో ఆ తేదీన వానికి ప్రయోగపడు నట్టి చట్టమునగాని ఆచారమునగాని అనుసరించి పొందవల యును" అను మాటలకు బదులు, "సాధ్యమైనంతవరకు 11 వ సెక్షనుయొక్క నిబంధనలచే క్రమపరుపబడవలెను " అను మాటలను ఉంచవలెను.

సదరు అర్హులొక్క 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20 A సెక్షను కర్దుపరచబడవలెను.

(1) సదరు అర్హులొక్క 20 వ సెక్షనులో (ii) వ క్లాజుకు తర్వాత ఈ క్రింది క్లాజును ఉంచవలెను, ఏద నగా:—

"(iii) డివిజనుల చార్జీగల రెవిన్యూ ఆఫీసుకు 7 (1) వ సెక్షనుచే కలగజేయబడి: అధికారములను డెప్యూటీ కమిషనరు హోవారు లెక్కవ కాని రెవిన్యూ ఆఫీసుకు చెల్లాయించుటయు."

(2) అదే సెక్షనులో (iv) వ, (v) వ, (ix) వ క్లాజు లు విడిచివేట్టబడవలెను. మతీయు: (iii) వ, (vi) వ, (vii) వ, (viii) వ, (x) వ క్లాజులు, కడపట, (iv) వ, (v) వ, (vi) వ, (vii) వ, (viii) వ క్లాజులుగా తిరిగి సంబంధ చేసు బడవలెను.

సదరు అర్హులొక్క 21 వ సెక్షనులో "లేక 18 వ సెక్షనుయొక్క (1) టి 6 వ సెక్షనులోని (ii) వ నిబంధ నలో విధించియుండు ప్రకారము కచ్చు అట్టి యే యుద్యోగ వర్తనల వైస రాబట్టుకొనవలయు అట్టి యే దావానగాని" అను మాటలనున్న మిహాయింపు నిబంధననున్న విడిచి వేట్టవలెను.

సదరు అర్హులొక్క 23 వ సెక్షనుకు బదులు ఈ క్రింది సెక్షనును ఉంచవలెను, ఏదనగా:—

"23. 6 వ, 7 వ, లేక 10 వ సెక్షను ననుసరించి డివి జను చార్జీగల రెవిన్యూ ఆఫీసుకు బారిచేయబడిన ప్రతి యుత్తరువు మీదను ఒక నెలలోగా డిప్యూటీ కలెక్టరునకు అప్పిలు చేసికోవలయుండవలెను; లేదా, సదరు ఉత్తరువు డిప్యూటీ కలెక్టరుచే బారిచేయబడి యుండు నడల అప్పిలు మూడు నెలలలోగా రెవిన్యూ బోర్డువారికి చేసికోవలయుండ వలెను. మతీయు: 7 వ సెక్షను (2) వ క్లాజు సెక్షను ననుస రించి అధికారము కలుజేయబడియుండు ఆఫీసుకు అసబ్ సెక్షను ననుసరించి బారిచేయబడిన ప్రతి యుత్తరువుమీదను, 8 వ సెక్షను ననుసరించి ఒక ప్రాప్రయటరుచే బారిచేయబడి న ప్రతియుత్తరువుమీదను అప్పిలు, ఒక నెలలోగా, అడివిజను చార్జీగల రెవిన్యూ ఆఫీసుకు చేయవలె యుండవలెను. ఏం దర్భములోగాని రెండవ అప్పిలు తేలు, కాని డిప్యూటీ కలెక్టరు చేతనో డివిజను చార్జీగల రెవిన్యూ ఆఫీసుకు చేతనో బారిచే యబడిన ఉత్తరువుల విషయములో రెవిన్యూ బోర్డువారును 7 వ సెక్షను (2) వ క్లాజు సెక్షను ననుసరించి అధికారమియ బడిన ఆఫీసుచేతను, 8 వ సెక్షను ననుసరించి (ప్రాప్రయటరుల చేతను బారిచేయబడిన ఉత్తరువుల విషయములో డిప్యూటీ కలెక్టరును రెవిజనులో బోర్డును కలగజేసికొని, యుక్తమని కలబడునట్టి ఉత్తరువులను బారిచేయవచ్చును."

సదరు అర్హులొక్క 25 వ సెక్షనుకు బదులు, ఈ క్రింది సెక్షనును ఉంచవలెను, ఏదనగా:—

"25. 1908 వ సంవత్సరపు ఇండియన్ లిమిటేషన్ అక్టా) ఇండియా డెక్రీపు కాలెన్డర్యము అర్హులొక్క 4 వ, 5 వ, 12 వ సెక్షనులొక్క నిబంధనలు, అవి, అప్పిల్లకును అప్పిల్ (మనవుల) కును సంబంధించు నంబరకు, కలసికమా ర్పులలో, ఈ యాప్ట ననుసరించి చేయబడిన అప్పిల్ల లేదా అప్పిల్లకు వర్తించవలెను."

ఉద్దేశములయొక్కయు కారణములయొక్కయు వివరణము.

గ్రామోద్యోగముల సమర్థతను దగ్ధాను సంరక్షించుట ముఖ్యము సంకలి సాధారణముగా అంగీకరింపబడినది. అట్టి కార్యము సెరవేరుటకై అర్హులను అనుకూలించు క్రియత్ను ములను గురించి కొంతకాలమునుండి గవర్న మెంటువారు ఆ లోచించుచుండిరి. రాజధానిలో అధికభాగమునం దంతట వర్తించు ప్రస్తుతపు చట్టముక్రింద, అట్టి యుద్యోగములకు వచ్చు హక్కు (ఉత్తరాధికారము) కడపట ఉద్యోగమును వహించియుండువాని కుటుంబమునకు మాత్రము చెందియుం డుటయేగాక, నియమముచేయు అధికారి, అతడు రెవిన్యూ డివిజను ఆఫీసు ను (ప్రాప్రయటరునను, శ్రేష్ఠత్యపువిధిని అనుసరించి యోగ్యత గల అర్హులనుమీపు వారనువారుని నియమించుటకు కర్దుదయెన్నాడు, చట్టము ఈ స్థితిలోనం డుటకుని ఫలితము మిక్కిలి అప్రొప్రియమని అనుభవముచే కన గొనబడినది. స్థితినిబట్టిగాని సామర్థ్యమునబట్టిగాని తమ ఉద్యోగములను విహించగల్గుటకు యోగ్యతలేనివారు ఉద్యో గములలో ఉంచబడవలసినవైనను, అందులను గ్రామపరిపాల నకు సప్రము అలగటయేగాక ఆ యుద్యోగములే ఆగారక మైనవిగా చూడబడుటకు అవకాశముగల్గియున్నవి. ఈవిట్లు విషయమై కనకయెటకు ఒక కర్దుతి సంకేతరంపర్యపు పద్ధ తిని కర్దుపరచుటయగును కాని అందులకు కలిగే లాభము కంటే మొత్తము మీద సప్రమే యెక్కువగానన్నట్లు నమ్మ బడుచున్నది. కాబట్టి, దక్షిణ ఇండియాలో అధికభాగముల యందు గ్రామోద్యోగముల ఉత్తరవారసత్వమును (ఉత్తరా ధికారమును) ఇంతకాలము క్రమపరుచుచుండిన సాధారణ పద్ధతినే అనులించుటకు నిర్ణయించుకొనబడినది. ఆ పద్ధతి యొక్క ప్రయోగములో స్వల్పమార్పు చేయబడె ఈవిట్లు లో ఉద్దేశించబడునది. శ్రేష్ఠత్యపు భవితమైన విధిని తొల గించి, ఉద్యోగమునకు సంకేతరంపర్యపు హక్కుల కుటుం బపువారిలో అందరికంటె అధికయోగ్యత గలవారిని ఏర్పరు చుకొనవలెను నియమముచేయు అధికారికి అధికార మిచ్చు టయే ఆ మార్పు. తనకును గ్రామమునకును గౌరవము కల గునట్లు ప్రస్తావనలో నున్న ఉద్యోగపు పనిని జరుపుటకు అర్హులను తగియున్న మనపిని సంపాదించు అదే యుద్దేశ మతో గ్రామోద్యోగములను వహించుటకై అనర్హుల విష యములో కొన్ని మార్పులు నూచింపబడినవి. మతీయు: శ్రేష్ఠ త్యపు భవితమైన విధిని తొలగించుటయొక్క పర్యవసాన ముగా ఒక గ్రామోద్యోగమునకై దావాచేయు హక్కు విష యములో ప్రస్తుతపు నిబంధనల కర్దుపరచబడుటకు నూచింప బడినది.

ఇదే సమయములో, విషయము కడపటి పరిష్కార మగుటకొరకును గ్రామపాలన విషయములో నిశ్చయింపి యేర్పడు నిమిత్తమును, గ్రామోద్యోగములను గురించి చేయ దగు అపేక్ష సంఖ్యకు ఒక పరిమితి ఏర్పరుచుట యొక్కమని తలపబడినది.

న్యాయము తప్పిపోయిన సందర్భములో ఇంకను కొంత కాపురల ఉండటము కలిగిన అధికారులను ఉంచుకొని ప్రతి సందర్భములోను ఒక అసీలు మాత్రమే అనుమతించబడ వలయునను సామాన్యమైన పద్ధతిని ప్రస్తుతపు బిల్లు ఏర్పరుచు చున్నది. అధికారివిధజనకు సంబంధించిన సాధారణసిద్ధాంత మునకు ఈ మాత్రపు అనుమతియుగా నున్నది. ఇందుచే, గ్రా మోద్యోగములకు సంబంధించియున్న అధికసందర్భములలో కడపటి తీర్మానము బిల్లులోనే కావించబడుటకు వీలుకలుగ గలదు.

తహసీలుదారులకును డెప్యూటీ తహసీలుదారులకును గ్రామోద్యోగముల మీద అధికారమును అప్పగించునట్టి కొన్ని మార్పులను చేయుటలో కూడ అధికారి విధజన సిద్ధాంతము అవలంబించబడినది. వారు ఈ అధికారములను చెల్లాయించుటకు పూర్తిగా సమర్థులైయున్నారని అనుభవము వలన తెలియజేయినది. పరిపాలనకు సంబంధించిన కారణముల కొరత వారు వాటిని చెల్లాయించుట అనుకూలముగా నుండును. ఇట్లు అధికారమును అప్పగించుట అగత్యమున సంకతి 1909 వ సంవత్సర మంతకాలము క్రిందటనే స్పష్టముగా అంగీకరింపబడినది. కాని యీ యాత్మలను సురక్షించవలసి యొందుటచేత ఆ తీర్మానమును అవలంబించి పెట్టుటకు వీలులేదని చెప్పెను.

కడపట, ఒక రయతువారి గ్రామమును జమీందారి గ్రామముతోడ గాని కేట పేరు ఎట్లేటకు చెందిన రెండు గ్రామములను గాని కలిపి గూర్చిగా చేయడముచేత కొంతగా ఏర్పడిన గ్రామములకు 1895-వ సంవత్సరపు మదరాసు పంచ పారంపర్య గ్రామోద్యోగముల ఆక్టను వర్తింపజేయుటకు సంబంధించిన ఒక స్పష్ట విషయమును స్పష్టపరుచుటకును, రెండు ఆక్టలక్రింద పరిపాలన రిపోర్టులను ప్రకటించుటకును ఉపయోగకరమైన ప్రయోజన మేదియు కలుగదు గనుక అట్లు ప్రకటించుటను మాన్పివేయుటకును, ఈ అవకాశము చేకొనబడినది.

1895-వ సంవత్సరపు మదరాసు పంచ పారంపర్య

గ్రామోద్యోగముల ఆక్టయొక్క సవరణలు.

10-వ క్లాజు.— ఏకరీతిగా నుండునిమిత్తమై రెండు ఆక్టలలోను ఒక తేలికమైన మాటలు వాడబడినవి.

11-వ 12 (1) వ క్లాజులు.— ఒక రయతువారి గ్రామము ఒక జమీందారి గ్రామముతోడ గాని పేరుపేరు ఎట్లేటకు చెందిన రెండు గ్రామములను గాని కలిపి గూర్చిగా చేయడముచేత ఏర్పడిన గ్రామమునకు, ప్రస్తుతమందున్న ఆక్టలోని మాటలు వర్తింపజేయబడినవి. మార్పులు, స్పష్టమైన ఈ లోపమును చక్కబరచుచున్నవి.

12 (2) వ క్లాజు.— ఆక్టయొక్క 5-వ సెక్షన్యొక్క ప్రయోగావధి విషయములో కలిగిన సందేహమును నివర్తించుటకు మార్పులు ఉద్దేశించబడియున్నవి.

13-వ క్లాజు.— అప్పగించగల అధికారులను ఆక్ట లోనే వివరించుటకు బదులు, ఆక్టయొక్క 20-వ సెక్షను నను సరించి చేయబడిన విధులకు లోబడి అట్టి అధికారులను అప్పగించుటచేత ఎక్కువ సౌలభ్యము ఏర్పరుపబడును.

14-వ 15-వ 20 వ క్లాజులు.— ఈ మార్పులు, 1894-వ సంవత్సరపు మదరాసు ప్రొప్రియిటేరీ యెట్లేట గ్రామ సభ కరీ ఆక్టలో నూచించబడిన మార్పుల ననుసరించియున్నవి.

16-వ క్లాజు.— శ్రేష్ఠత్వపు ఖచ్చితమైన విధిని రద్దుచేయుటచేత ఈ మార్పు చేయవలసి వచ్చినది.

17-వ క్లాజు.— శ్రేష్ఠత్వపు ఖచ్చితమైన విధిని రద్దు చేయుటచేత ఉద్యోగము నిమిత్తము దావాచేయుటకైన హక్కును రద్దుపరచవలసి వచ్చినది.

18-వ క్లాజు.— రెండు ఆక్టల ననుసరించిన దావా లను, పరిపాలన రిపోర్టులను ప్రయోగించుటకు, రద్దుపరచుటచేత ఈ మార్పులు చేయవలసి వచ్చినది. తహసీలుదారులకును డెప్యూటీ తహసీలుదారులకును అప్పగించబడు అధికారులను విధిచే పరిమితపరుచుటకై, అవి కూడ నిబంధించుచున్నవి— 18-వ క్లాజు లోని మరలను చూడుము.

19-వ క్లాజు.— ఉద్యోగములకై వ్యాజ్యములు వేయుటకు రద్దుపరచుటకు ఫలితముగా ఇట్లు (21-వ సెక్షనులోని మాటలు వగైరా) విడిచిపెట్టవలసి వచ్చినవి.

21-వ క్లాజు.— కొంతగా ఇండియా కాలపరిమితి ఆక్టను జారీచేయుటచేతను, వ్యాజ్యములను మాన్పివేయుట చేతను ఈ మార్పులు చేయవలసి వచ్చినవి.

ఎస్. ఇ. మార్ష్ బాంక్స్,
గవర్నమెంటు ఆఫీసు సెక్రటరీ.

నేత యంత్ర గారములు.

నేతగాండ్రు అధికారులను కొట్టుట.

పని మానుకొనటం.

ఈ మధ్య పెంబూరులోని బకింగాము, కర్నూటికు యంత్రగారములలోని కూలివాండ్రు కొంతకాలము సమ్మె కట్టి పనిలో ప్రవేశించినదాని నుండియు వారిలో నొక విధ మగు ఆకాంత ప్రజలసాగినది. కడపిన పక్షము దిశముల నుండియు సగరమున వర్షమువలన వారు సకాలమునకు అనగా ఉదయము 6 గంటలలోపుగ పనిలోనికి వెళ్ళకాలకుండిరి. యంత్రగారముల అధికారులు వారి యాలస్యమునకు కోప పడుచుండిరి. ఇదియు వారి యాకాంతికి చాలసహాయపడిన దని చెప్పవచ్చును.

మొన్న సోమవారమునాడు, నేతకాఖాధికారులు ఆస్వ ర్థుగారు యంత్రములలోని పనివాండ్రను పరీక్షించుచు మండగా ఎవరో ఆకాంతముగా దొరగామిద నేతకండెలను విసరివేసిరి. ఆయన తనను కొట్టినవారు ఫలూనివారని గుర్తించకాక, గమీషనునన్ను కూలివానినొకరినిపించి, నేతకండెలను వేసిన వారి నామములను తెలుపు మని అడిగెను. కూలి నేతకుల నామములను తెలుపలేదు దొరగానికి కొపమువచ్చి వెంటనే ఆతనిని పనిలోనుండి దీసివేసిరి. పనితో కూలివాండ్ర ఆకాంతి అపరిమితముగా ప్రబలినది.

మంగళవారమునాడు యంత్రగారములకార్యనిర్వాహకులు ఆలెగ్గాండ్రుగారు, కార్యాలయమునకు వెళ్ళుమార్గమున కూలీలందరు ఆయనబండి చుట్టును గుమికూడి, పనిలోనుండి తీసివేయబడిన కూలివానిని తిరుగ యంత్రగారములలో చేర్చు కొను దని ప్రార్థించిరి. కాని దొరగారు వారిమాటలను పెడ చెప్పి బెట్టిరి. అందువలన కూలీలలో ఆకాంతి ప్రబలి, దొరగారి మీద రాళ్ళవర్షము కురిపించి, చాల గాయపరచిరి. తక్షణమే ఆలెగ్గాండ్రుగారు కొంతమంది కూలివాండ్రను బట్టుకొని, యంత్రగారములలోనికి తీసికొని వెళ్లి వారిని యద్యోగముల నుండి తీసివేసి వెళ్ళగొట్టిరి.

ఈ సంగతులన్నిటిని కన్నలార గాంచుచున్న తక్కిన కూలివాండ్రకు పట్టరానికోపము వచ్చినది. పనిలో ప్రవేశించక సమ్మెకట్టిరి. యంత్రగారములలోని అధికారుల ననేకులను కొట్టిరి.

యంత్రముల యజమానులు 50 క్లీ మెంటు నిమ్మనుగా రికి అల్లులను గురించి కల్పరింపబడినది. వారు పోలీసుకమిషనరు ఆర్మీటేజి డిప్యూటీ కమిషనరు రావుబహదరు భవానందం పిళ్ళగార్లను, కొంతమంది పోలీసు సిబ్బందిని వెంటబెట్టుకొని యంత్రగారములకందకు వచ్చిరి: కూలీలను యంత్రగారముల యావరణములో నుండి వెడలవలెను యంత్రగారములను మాన్పివేసిరి.

యంత్రగారముల అధికారులు ఈక్రింది ప్రకటన మును నిన్న యంత్రగారముల ద్వారముల యెద్ద అంటించిరి: యంత్రగారముల అధికారులను కూలివాండ్రు కొట్టి అల్లరి చేయవచ్చునని, కొంతకాలమువరకు బక్కింగాము, కర్నూటికు యంత్రగారములను కార్యనిర్వాహకులు మాయ కలసివచ్చినందుల కెంతయు చింతించుచున్నారు.

నిన్న నేడు సయితము యంత్రగారములు మాయబడి యున్నవి. కూలివాండ్రు తిరుగ జేవనోపాధికి సాధనములేక చాల కష్టపడుచున్నారు.

బిరుదుల చిహ్నముల నిమ్మలకు:— 26-వ తేదీని కలక త్రాలో గవర్నరుగారు దర్బారుచేసి కొందరికి బిరుదుల చిహ్నములనుగిరి రాజాబహదరు-రాజా-మహామహోపాధ్యాయ బిరుదులును శ్రేష్ఠముగ ముగ్గురికిని రాయబహదరు-ఖాను బహదరు బిరుదులు 28 గురికిని ఇయ్యబడెను.

మదరాసు అందు సదర మరాటా రైల్వేకంపెని లిమిటెడ్.

(ఇంగ్లాండులో ఇంకాన్నిరేటు చేయబడినది)

నోటీసు. (1379)

సాల్సుకొట్టార్లు ప్రేషనుయొద్దనుండి వైకి పంపించుట కధికముగా అంగీకరింపబడు సామా నులను 10 మణుగులనుండి 25 మణుగులకు పెంచుటచేయబడినదని యిందు మూలముగా ఎల్లర కును తెలియ జేయుచున్నాము.

గొప్పయువన్యాసము.

రాధాకమల ముకర్జీగారి ఉపన్యాసము.

నవంబరునెల 30 వ తేదీ శనివారమునాడు సాయం కాలము 8-15 ని: కు కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయ పండితు లగు ప్రొఫెసరు రాధాకమల ముకర్జీగారు జార్జిటవును ఆ ర్శినియను వీధిలో నున్న వై. ఎం. ఐ. పి. లో గోక్షే హాలు నందు నగరములందలి పౌరకామిక సాంఘిక విషయములను గూర్చి యుపన్యాసించుట. టిక్కెట్లు చూపినవారు మాత్రమే రావచ్చును. న్యాయండియాప్రతికాకార్యాలయమున టిక్కెట్లు దొరకును.

స్థానిక వార్తలు

మైలాపూరు సంగీతసభ:— మైలాపూరు వారి కాపాతకాలలో బ్రహ్మశ్రీటి. ఎన్. పంచాంగకేళాస్థులవారు ఈ నెల 30 వ తేదీ శనివారం సాయంకాలము 6 గంటలకు సులోచనోపాఖ్యానమును గూర్చి కాలక్షేపము చేసెదరు.

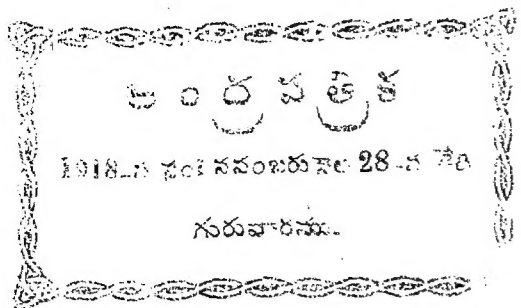
జగన్నాథ భక్తసభ:— ఈ 30-వ తేదీ శనివార మునాడు సాయంకాలము 6 గంటలకు సభవారి యాజమాన్య మున ఎగ్నూరు వీరాస్వామిపిళ్ళవీధిలోని 44 నెంబరు గృహ మున బ్రహ్మశ్రీ చిదంబభాగవతులుగారు రుక్మిణీకల్యాణ మును హరికథారూపముగ కాలక్షేపము చేయుదురు.

చెన్నపురి మహాజనసభ:— యుద్ధము నిర మించబడి మిత్రమండలివారికి విజయము చేకూరినందులకు జార్జి సార్వభౌమునికిని, ప్రధాన మంత్రిగారికిని, మొన్నటి శనివారపు సభా తీర్మానము ప్రకారము మానసియులగు బి. ఎస్. శర్మగారు అభినందనములను కలిపివార్తా పరిషాదాని మహా జనసభాకార్యదర్శులు మాత్ర వ్రాయుచున్నారు.

మదరాసు మెయిలువత్రిక:— బొంబయస్వరా జ్యమితిసభ్యులు జమ్నా దాసు ద్వారకదాసుగారు, రత్నాసి భర్తాసి మొరల్జీగారు, ఇంకొందరును, మదరాసు మెయిలు వత్రిక స్వరాజ్యవాదులను స్వరాజ్యోద్యమమును దూషించుచు అక్రోబరునెలలో వ్రాసిన ప్రధానవ్యాసము నిందాగర్భితముగా నున్న దని ప్రతికాసంపాదకులు డి. ఎస్. బ్రెయియరు గారి మీద మాననప్రమునకు దావాను తెచ్చిరిని న్యాయండియా వత్రిక ప్రకటించుచున్నది.

గొప్పసభ:— రేపు అదివారమునాడు సాయంకాల ము 5 క్లీ గంటలకు ఆర్శినియనవీధిలోని గోఖేలుపురమందిర మునందు మానసియులగు జయ్య నరసింహేశ్వరశర్మగారి యాజమాన్యముక్రింద సెక్ గొప్పసభ జరుగును. సందీపభిలో హిందూదేశీవిషయముల చర్చించుటకు భారతీయ నాయకుల కు ప్రాతినిధ్య మియవలయుననియు దేశరక్షకాసముక్రింద నిర్బంధింపబడినవారిని రాజకీయనేరములు మోపబడి విచారింప బడుచున్నవారిని తక్షణమే విడుదల చేయవలయు ననియు, ఇక కొన్ని ముఖ్యాంశములను గురించియు తీర్మానములు చేయబడును. దివానుబహదరు గోవిందరాఘవయ్యగారు, మానసి యులగు భూపతిరాజు వేంకటపతిరాజు, దివానుబహదరు కేశవపిళ్ళ, మానసియులగు యాకూబు హుస్సేను, సి. పి. రామస్వామిఅయ్యగారు, పి. రంగస్వామి అయ్యగారు డి. వి. వేంకటరామయ్యగారు, జి. పి. నటేశము, ఎస్. సత్యమూర్తి, బి. పి. వాడియా, వేమనరపు రామదాసు, సల్లాగురుస్వామి శేక్రీ, టంగుటూరి ప్రకాశము, టి. వి. గోపాలస్వామి మొదలియారు, పి. చెంచయ్యగార్లును, ఇంక కొందరును, సభలో మాట లాడుదురు.

ముల్లా దారుడుగారిని వదలుట:— వదలబడిన నిర్బంధి తులలో నొకరగు ముల్లాదారుడుగారు 26-వ తేదీ యుదయ మునకు రంగూనకు వచ్చెదలని చాలమంది రైలుప్రేమనంద్ర నమాజేశమెరి. ఆయనకు పుష్పములను సమర్పించుటకు వా రేర్పాటు చేసిరిగాని రైలుబండిలో ఆయన రాలేదు. అంతట ననేకములగు కదంతులు చెలగినవి. ఆయన కాలమునొద్ద బండి నందుకొనలేక పోయియుండును. పూజలు కొంతముగ పెడలి పోయిరి. 26-వ తేదీయుదయమున ముసామాలుగారు వచ్చిన పుడు పోలీసుభటులు చాలమంది స్టేషనునొద్ద చేరయుండిరి.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

మదరాసు రాజధానియందలి ఆంధ్రాభిశాఖ వారి 1917-18 సంవత్సర శాస్త్రవివేకము మా శాస్త్రాలయము జేరినది. మత్తు పదార్థముల వ్యాపారమును ఎక్కువగా ప్రభుత్వవశము గావించి, జాగరూకతతో నడపించుట కేర్పాటు లనేకములు చేయబడిన వని యందుమూలమున తెలియచున్నది. కల్లు మున్నగు పానీయములు నాలుగు పద్ధతుల ప్రకారము పాలితము లగు చున్నవి. ఏదేని ప్రదేశములలో వీనిని ప్రభుత్వము వారు సజ్జేచ్యురగురు. గంజాము మున్నగు స్థల ములందు ఉచితముగ బట్టలు పట్టుకొనుటకు వలను కలదు. గోదావరి మండలమునందలి కొన్ని భాగములలోని కొయవాండ్లకును, రెడ్లకును, కొంచెము సుంకము వైకొని యీ స్వాతంత్ర్య మొసంగబడుచున్నది. పశ్చిమగోదావరి మున్నగు జిల్లాలలో ఈ పాటు సారాయిని తయారు చేయు టకును, విక్రయించుటకును గల హక్కులు వేలము చేయబడును. ఏదేనిలోని యీ సుంకము కద్ద తులను వృద్ధిగావించి, వలయునెడల మార్పు నొందింపవలెననీ సహస్య యీ వత్సరమున యోచింపబడి, కొన్ని తాత్కాలిక సూచనలు ఏజంట్లకు బంపబడినవి. వీనినిగూర్చి బాగుగ కర్యాలో చించి యొక శాస్త్రానుకూలయోగ్యముగు విధాన మును వారు సంసిద్ధపరచెదరు. పన్ను నొసంగ నక్కరలేకయే బట్టికట్టుకొను హక్కులను ప్రసా దించు పద్ధతిని తగ్గింపవలెనియు, ప్రస్తుత మున్న యితరవిధానములను తొలగించి, వానికి బదులు సాధ్యమైనంతవరకు కంట్రాక్టు పద్ధతినే నెలకొల్ప వలయుననియు, ఈ సూచనల ప్రధానాభిప్రాయ ములు. ఇవి ఏదేనిలోకు సంబంధించిన విషయ ములు. సారాయి కాచేగృహములు గాని, బట్టలు వట్టే ప్రదేశములు గాని ఈ వత్సరమున వృద్ధి కాలేదు. గోదావరి, కృష్ణ, గుంటూరు, నెల్లూరు, దక్షిణకర్ణా మండలములలో నాటుసారాయ ములపై సుంకము గాలను 1-కి 10 అణాలవం తున హెచ్చింపబడినది. కాని వీని విక్రయము మాత్రము తగ్గలేదు. వీనిని విక్రయించు దుకాణ ముల సంఖ్య క్రమముగ తగ్గుచున్నది. ఈ ఊత అత్యల్పముగ నున్నది. ఇందు అమ్మబడుచున్న పానీయద్రవ్యముల పరిమాణమును, వీనిని త్రాగు చున్నవారి సంఖ్యయు గత మూడువత్సరముల నుండియు క్రమముగ హెచ్చుచున్నవని యీ క్రింది లెక్కలవలన తెలియగలదు.

సం॥రము పేయిగాలను 100 కి త్రాగువారిసంఖ్య

1915-16	1,491	3.72
1916-17	1,044	4.10
1917-18	1,648	4.11

ఇట్టి ఫలితములకు, త్రాగుడున కలవాలు పడినవారి ఆర్థికస్థితిని బాగుపరచిన వ్యావసాయక, వాణిజ్యపరిస్థితులే క్రధానకారణ మని నివేదిక మొనర్చు వాదము సంశ్లేషకరముగ లేదు. ఈ

విషయమై ముందు చర్చింతము. కల్లు విషయమున గూడ ఇట్టి అసంతృప్తికరము లగు స్థితిగతులే గాన వచ్చుచున్నవి. నాటుసారాయివలెనే కల్లుత్రాగు వారి సంఖ్య గూడ గత మూడువత్సరముల నుండియు క్రమాభివృద్ధి గనుచుండుట సంతాపకరము. చెట్టు 1-కి విధింపబడు చున్న పృద్ధిచేయబడినది. కల్లుగీయు వివిధవృక్షముల సంఖ్య కఠినత్వమును హెచ్చుచున్నది. విదేశీ పానీయముల విషయమున గూడ ఇట్టి లెక్కలే మనకు గోచరించుచున్నవి. బీరుపావుల సంఖ్యయు, వైసెన్సుల సంఖ్యయు తగ్గినది. ఇట్టి చిహ్నములే నల్లమందు, గంజాయి వ్యాపారములలో గూడ అగమ్యచున్నవి. కాని ప్రభుత్వమువారి కీ విషయముగ లభించు ధనాదాయము హెచ్చుచునే యున్నది.

ఈ పైవిషయముల నిండుక విమర్శావృత్తి తో తిలకించినయెడల మత్తుపదార్థములను విక్రయించు దుకాణముల సంఖ్యను తగ్గించి, పన్నును అధికముగ వృద్ధిగావించి, తన్మూలమున త్రాగుబోతులను తగ్గింప తాము ప్రబల ప్రయత్నములను గావించుచుండుటయే ఆంధ్రాభిశాఖాధికాన మని ప్రభుత్వమువారు నిరూపింప దలంచుచున్నట్లు పాడగట్టక మానదు. ఇదివరకే దిగ్భరదారిద్ర్యము ననుభవించు చున్న ప్రజా సామాన్యమును త్రాగుడువారినుండి తప్పించు టకు వీలు కలుగుట దుర్లభము. ఈ పద్ధతివలన ప్రభుత్వమువారికి ధనము విశేషముగ చేకూరుట నిశ్చయము. కల్లు మున్నగుదానిని విక్రయించు దుకాణములను తగ్గించినంత మాత్రమున నెట్టి లాభము నొనగూడ జాలదు. ఇదివర క నేక దుకాణములలో నమ్మబడు పదార్థము లీ తక్కువ సంఖ్యగల దుకాణములలోనే విక్రయింపబడును. కావున ఇందు విక్రయింపబడు పదార్థముల పరి మితిని గూడ చాలవరకు తగ్గించు అత్యవసరమని యెల్లరకు దోహదబోదు. మదరాసు సగరమున సారాయి మున్నగు వాని వ్యయము గూర్చి యోచించుట కేర్పరుప బడిన సంఘము వారు గావించిన తీర్మానములు గూడ ప్రజా దుస్థితిని తొలగించు సంతటి శక్తివంతములుగ లేవు. ఆరేక్కు వ్యయము వృద్ధికా లేదనియు, కల్లు వ్యయ మించుమించుగ యథాస్థితియందే యున్న దనియు, విదేశీ పానీయముల విషయమున తగిన లెక్కలు లేకుండుటచే యెట్టి తీర్మానములైన జేయుట కష్టమనియు వారు చెలిపియుండిరి. త్రాగు బోతులను హెచ్చుకా లేదని వారి అభిప్రాయము. పిమ్మట మత్తుపదార్థవిక్రయమునకు వలయు దుకాణముల సంఖ్యను, అవి నిర్మితములగు ప్రదేశము లను నిర్ణయించుటకు ఎక్సైజు సలహా సంఘ మొకటి పై సంఘస్థానమున నియమింపబడెను. ఇట్టి సంఘములు 1908 వ సంవత్సరమున మ్యూనిసి పాలిటీలలోను, 1914 యూనియనుల యందును ప్రప్రథమమున యేర్పరుపబడినవి. మ్యూనిసిపాలిటీల యందును యూనియనులయందును గల సంఘసభ్యు లెల్లరును అధికారులుగనే యుండిరి. ఈ వత్సరమున వీనియం దిరువు గు అనధికార సభ్యులు నియుక్తులైరి. ఇవి సంవత్సరమునకు రెండు పర్యాయములు సమావేశమై వైసెన్సుల నిచ్చుట మున్నగు విషయములను పరిష్కరించుచుండును. కాని యిందులో కలెక్టరు, పోలీసు సూపరిం

టెండెంటు మున్నగు ప్రభుత్వోద్యోగుల సంఖ్యాబాహుళ్యము గానవచ్చుచుండుటచేతను, అనధికారులసంఖ్య యొకను అత్యల్పముగ నుండుట చేతను, ప్రజాదృక్పథానుగుణ్యముగ నిచ్చుట కార్య నిర్వహణము జరుగునని ఆశించుట కవకాశములు లేకున్నవి. ఈ సంఘమువారు, 27 దుకాణములను మూసివేయవలసిన దనియు, 72 ప్రదేశముల నుండి వీనిని మార్చవలసిన దనియు చేసిన సూచన లలో 24 దుకాణములు మాత్రమే మూసివేయ బడి, 38 విషయములలో మాత్రమే ప్రదేశముల మార్పు జరుగుట చూడగా వీరి తీర్మానములైనను కార్యనిర్వాహకులను బంధింపవని తేటతెల్ల మగు చున్నది.

పైన బేర్కొనబడినదీని దుకాణముల సంఖ్యను తగ్గించుటకు ప్రభుత్వము వారు ప్రయత్నించుచున్నారు. కలెక్టరులకుగూడ వీరిసంఖ్యను తగ్గించుట కధికార మొసంగబడినది. దుకాణము లుండవలసిన ప్రదేశములను నిర్దేశించు నియ ములకూడ మార్చబడినవి. పల్లెలయందు కంకర రోడ్లనకు ఒక ఫర్లాంగులోపున దుకాణము లుండ రాదనియు, ఒక వేళనిచ్చుట దుకాణము బెట్టుకొనుట కనుమతంపబడినయెడల యీ దుకాణమున కైదు మైళ్లలోపున మరియొక దుకాణ ముండరాదనియు మున్నగు కట్టుబట్టములు చేయబడినవి. వీనిల ప్రక్క నున్న దుకాణములలో ననేకములు తొల గింపబడినవి. ఇంకను యీ పదార్థ విక్రయమున నిట్టి నియమములే యేర్పరుపబడినవి. దుకాణముల యందు మత్తుద్రవ్యముల కున్న కాలము తగ్గింప బడినవి. వేలముపాడిన యాతనికుటుంబములోని వారు దక్క యితర స్త్రీలు ఆంధ్రాభి నల్లమందు దుకాణములలో నియోజింప బడరాదని శాసించ బడినది. మరియు, 18 వత్సరములకు తక్కువ వయసు గలవారు సారాయి మున్నగు వానిని విక్రయింప రాదని నిషేధింపబడినది. కాని, యీ యేర్పాటు లెంతవరకు ప్రయోజనకరములో పాతకులే యీ హించుకొన వచ్చును. ఇవి త్రాగుడును తగ్గింప జాల వనుట నిర్వివాదాశ్చము. నిజముగ నీ దుర్వ్యవస్థను నామమాత్రము కావలయు నెడల ప్రభుత్వమువారు దారభావముతో దుకాణముల సంఖ్యను చాలవరకు తగ్గించి వైచి, పానీక సంఘములను, ప్రత్యేక వ్యక్తులు యీ విషయమున గావించు ప్రయత్నములకు చేయూత మొసంగుటవసరము. దేశమున కల్లు మున్నగు పానీయముల యత్పత్తిని తగ్గింపవలెను; విదేశముల నుండి యిచ్చుటికి దిగుమతియగు పానీయములపై అత్యధికముగ సుంకముల విధింపవలెను. లేక వాని దిగుమతిని సంపూర్ణముగ నైన నిరోధింపవల యును. ఈ త్రాగుడును నివారించుటకు యితరా కర్షణముల నేర్పరచుట అవసరమనియు, టీ, కాఫీ క్లబ్బులను నిర్మింపవలె ననియు బోర్డువారు పానీక సంఘములను హెచ్చించు చున్నారు. ఈ ప్రయత్నములకు ప్రభుత్వమువారు ధనసహాయ మొనర్చెదరని తెలియుచున్నది. కాని, త్రాగుడు అకర్షణము నెదుటబెట్టి, దానిని తప్పించుకొను డనుట సమంజసముగ లేదు. ధనార్జనము పాటింపక, ప్రజాక్షేమమే తమ ముఖ్యాదర్శముగ నుంచుకొని ప్రభుత్వమువారు వర్తించుచో, ఈ దురభ్యాసము సంపూర్ణముగ నశింపగలదు.

మిల్లుకూలీల సంక్షోభము.

గత మాసమున సంభవించిన బక్కింగ్ హాము మిల్లు కూలీల సంక్షోభము ఏదోవిధముగ సంతము నొందినదని సంతసించితిమి. వీరికష్టము లంతటితో గట్టెక్కునని తలచితిమి. కాని వీరిస్థితి గతు తెంతమాత్రమును బాగుపడినట్లు తోచదు. మిల్లు అధికారులు గాని, ప్రజానాయకులు గాని వీరికి తగిన సహాయ మొనర్చకుండుటచే వారిస్థితి యింకను దుర్భరమగుచున్నది. వారి కష్టములు తొలగింపబడ కుండుటచే, వారి మానసముల యందు అసంతృప్తి వ్యాపించియుండుట సహజము. నే త యంత్రముల యందు క్రథమమున నల్లరి ప్రారంభమైనదని తెలియుచున్నది. ఆ వివాదమును వేరొకచో ప్రచురించి యున్నాము. ఇందులకు సరియగు కారణ మూహించుట కష్టపాధ్యము. ఏది యెటులున్నను కూలీల కష్టములు మరల తల యెత్తుట విచారకరము. ఈ విషయమై మదరాసు మెయిలుపత్రిక యిట్లు వ్రాయుచు తన సహజభావములను వెడల గ్రక్కుచున్నది:—

“బక్కింగ్ హాము కర్ణాటక యంత్రాగారము నందు పనిచేయు కూలీలయందు పాటకపు జనులకు పృథిరేకమైన భావ ముద్భృతమతో నూతనముగ బయలుదేరిన సంగతుల వివరములను మేము స్థలాంతరమునందు ప్రకటించితిమి. కూలీలు తిన్నది దారికి వచ్చి యథాప్రకారము వర్తించువరకును అందువలన కార్యనిర్వాహకులు యంత్రాలయమును మూసివేయవలసి వచ్చినది. అందు పని చేయు కూలీలందు కొంతకాలమునుండి అసంతృప్తి ప్రబలియున్నది. ఈ దేశమునందలి కూలీలందరి కంటెను వారి కెక్కువ కూలీ నిచ్చి యెక్కువగ నాదరించు చున్నారు. అప్పటికిని వారియందు అసంతృప్తి యున్నది. అందున కాశ్చర్యకడ నన సరము లేదు. ఏవైనా చిక్కులున్నవని లోకము నందలి కూలీల నందరిని సులభముగ భ్రమపెట్టవచ్చును. ఇతరుల నిరాదరణచేసి కష్టపెట్టుచున్నట్లు కూలీల కెల్లప్పుడను చెవినిల్లు కట్టుకొని పోరుచున్నప్పుడు వారు దానినినమ్మి వారు చెప్పినట్లు చేయుట కెంతో కాలముకట్టదు. ప్రస్తుతము బయలుదేరిన తొందర చాలకాల ముండగూడదు. గతసారివలెనే బేరములకువచ్చి కూలీలు త్వరగ పనిలో ప్రవేశింపవచ్చును.”

ఈ విధముగ “మెయిలు” పత్రిక బక్కింగ్ హాము మిల్లు కూలీలను మాత్రమే గాక, ప్రపంచ మందలి కూలీలందరిని ఖండించుచు, త్వరలోనే కూలీలు లొంగుదురని తెలుపుచున్నది. ఈ విధానము ప్రస్తుత క్షిప్ర పరిస్థితులను మరింత పెం పొందించునే గాని, వానిని తొలగింపజాల దనుట నిర్వివాదాంతము. ప్రపంచమందలి అన్ని దేశములయందును కార్మికులు ధనవంతులవారినుండి సంతోషితు లగుచుండగా, బ్రిటను మున్నగు దేశములయందు వారు వాంఛించు సౌకర్యములను అధికారులు ప్రసాదించుచుండగ, కర్నాటక మిల్లు కూలీల కష్టముల నారసి వానిని నివారించుటకు బదులు, యిక్కడు మిన్నకున్నయెడల కూలీలే కాళ్ల బేరమునకు వచ్చెదరని సూచించు యీ పత్రిక సాహస మాశ్చర్యజనకముగ నున్నది. ఈ కలహము వృద్ధి జెందకుండ నివారించి, శాంతి పరచుటకు మిల్లు అధికారులును, ప్రజానాయకులును ప్రయత్నించుట శ్రేయస్కరము.

భారతదేశమున బ్రిటిషు పాలనావిధానము:

ప్రధానమంత్రి ప్రకటనము

లాయడు జార్జిగారును, బోనారులా గారును భారతదేశమును గూర్చి యీ క్రింది ప్రకటనమును గావించి రని రైటరు తంతివార్తవలన తెలియుచున్నది:—“సంగ్రామ సమయమున నాగరక సంరక్షణార్థము భారతదేశ సంస్థానాధీశులును, ప్రజలును చేసిన విఖ్యాతసేవనుగూర్చి యీదేశజాతు మరుపు జెందలేదు. క్రమాంతరములవలన లభ్యమగు బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వాభివృద్ధిని చేకూర్చుటయే భారతదేశమున బ్రిటిషు పాలనాశయమని మంత్రీవర్గము వా రిదివరకే నిరూపించి యుండెడిది. ఆ ప్రకటనమునందలి ప్రధానాంశములను మేము అంగీకరించి అవి కార్యరూపము దాల్చునట్లునర్చెదము.”

మంత్రీవర్గమువా రిప్పటికైనను భారతదేశ విషయమునుగూర్చి తమ అభిప్రాయమును వెల్లడించుట సంతోషదాయకము. కాని, వారు దెలిపిన బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమునందలి క్రమాంతరము లేవియో నిరూపింపక పోవుటచే, యీ విషయమై కొంతసందియముగలుగుట సహజము. ప్రభుత్వము వారిచే నిర్ణయించబడు క్రమాంతరము లని పై ప్రకటనాభిప్రాయ మగునేని, అది భారత ప్రజల కుతాన హాజనకముగ నుండజాలదు. ఇది కాలస్వభావము నకును, విజ్ఞుల అభ్యుత్థుడు, లాయడు జార్జి గార్లు నిర్వచించిన స్వయం నిర్ణయ సూత్రమునకును ప్రత్యేక విరుద్ధము. ఈ అంతరములను నిర్ణయించు అధికారము భారత ప్రజల హస్తగతమై యుండుటవసరము. అప్పుడే అవి ప్రజామోదమును బడయగలవు. ఈ విషయము గూర్చి నిశ్చితాభిప్రాయమును ప్రధానమంత్రిగారు వెల్లడింతు రని తలంచుచున్నారము.

వంతపారంపర్యపు హక్కులు

ఈ విషయక మగు చట్టములో కొన్ని మార్పుల జేయు దలంచి మదరాసు ప్రభుత్వమువారు ప్రచురించిన సవరణలను నేడు మేము వేరొకచో ప్రకటించి యుంటిమి.

ఇక పురుష జ్వరము తగ్గుచున్న ను ఇంకను డాక్టర్ లింగుపట్టణములో విస్తారముగ చెలరేగుచునే యున్నది. తేయాడ తోటలలో చాలమంది కూలీలు మృతిశోకుచున్నార. బోహరియా తోట యజమాని జి. కే. వ్లాడ్ గారు ఇపుడు వ్యాధినుండి తప్పించుకొని బలహీనముగ నున్నారు. ఏ. జే. వెటికె గారు గూడ వ్యాధిగ్రస్తులై యున్నారు. కూలీల నిమిత్తము నియమింపబడిన డ్రెయ్యకు ఈ వ్యాధిని వ్యాపింపకుండగ జేయు బాధనమును ఆయా తోటల యధికారులకు తెలియజేసి పంపి వాటిని ఎట్లు వాడవలయునో ఆవిబంధనలను గూడ తెలియజేసెను. 35-వ తేదీని క్రిక్కిరిసియున్న సభాభవనమున మా. ఎం. ఎవాంజలిస్ట సాను సుందరుసింగు గారు ప్రభుపర్యాయము శుభవసించిరి.

రంగూను కూలీల కేసు:— ఈ కేసులో క్షేమింపబడిన వారిని నలుగురిని విడుదలచేయుటకు డాక్టరు మెహతాగారి తేఖ చేరుటకు పూర్వమే తల్ప నెంట్లు గవర్నరుగారు నిశ్చయించిరి.

జర్మను రాష్ట్ర ప్రతినిధి సమావేశము. లండను, నవంబరు 26:—జర్మను రాష్ట్ర ప్రతినిధి సమావేశము బెర్లినునందు జరిగెను. బబేయర్ రాష్ట్ర అధ్యక్షుడగు హెన్ విన్నర్ పూర్వప్రభుత్వ ప్రతినిధు లగు సోల్స్ బెర్ ఎర్బర్ట్ అనువానిని ఖండించి వారు తిగివెలి నాదరింపబడిరని చెప్పెను.

రాజకీయసంస్కరణసంఘములు.

రహస్యముగా చేయుచున్న పనులు. బొంబయి పత్రిక ఇటులా వ్రాయుచున్నది. రాజకీయ సంస్కరణ సంఘములు, ఏవో రహస్య కార్యక్రమై దేశమున సంచారము చేయుచున్నవి. ఈ మధ్య రెండు సంఘములును కూడి, మిత్రమండలివాది విజయమున కభి నందించు నొకతీర్మానమును చేసిన వసుసంగతి మాత్రము బయలుపడినది. సంఘములు రహస్యముగా దేశములోని స్థితి గతులను విచారించుచున్నందులకు మాకేమియు కష్టములేదు. కాని అవి చేయుపనులు కొన్ని విధానముల సనుసరించి యుండవలెనెంతయు బాగుగ నుండియుండును. ఈ మధ్య నే, చెన్నపురి దొరతనమువారు ప్రాచుర్య సంగతులు 1919 నం|| జనవరి 18-న తేదీ మధ్య చెన్నపురికి వచ్చుననియు అచ్చట సాక్ష్య మియ్యదలచుకొనువారు తాము చెప్పదలించు కొనిన విషయసంగ్రహముతో దొరతనమునాకి దరఖాస్తుల పంపు కొనవలయు ననియు, ప్రకటించియున్నారు. ఇట్లు చేయుటలో దొరతనమువారి భావ మేమియో తెలియకున్నది. సంఘముల వారు ఎవరో కొందరు ఇచ్చు సాక్ష్యమును బట్టి దేశస్థితిని నిర్ణయించు నని సాధారణ ప్రజల అనుకోవగలరు. ఇట్లు చేయుటవలన సంఘమువారు దేశమునకు ప్రసాదించబడబోవు సంస్కరణములను కార్యరూపమున బెట్టుటకు ఎంతవర చేయగలరో తేటతెల్లము కాగలదు. ప్రకృతము సంఘమువారికి సాక్ష్యమియ్య దలంచుకొనువారు రెండు పథముల ముందు చేయవలయును. తాము సాక్ష్యమిచ్చునని దరఖాస్తుల పెట్టుకొనుట మొదటిది. తామిచ్చు సాక్ష్యములోని సంగతుల మూడుగా దరఖాస్తుతో పంపుకొనుట రెండవది. సంఘములవారికి కావలసిన విషయమేమి? ఇంతవరకు ఇతరులు వాకిచ్చిన సాక్ష్యమేమి? సాక్ష్యమిచ్చిన వారెవరు? సాక్ష్యమును గురించి సంఘమువారింతవర కేమిచేసినారు? అను విషయములు ఎరిగిని తెలియవు. ఆ సంఘములందలి సభ్యులకు నియమించిన విధానము సంక్షిప్తీకరముగ లేదు. వీని కార్యచరణయనందు ప్రజలకు మిగిలియున్న విశ్వాసము అవి చేయురహస్యనిచారణలన నశించి పోవును. వారి కెక్కడ ఆక్కడ తిరిగి యేదో సాక్ష్యమును పోగుచేయుదురు. వారి నిర్ణయములను ప్రకటింపకుండుటకు తీర్మానించినవో అది యంతయు గాదికెరతకనిపించును.

రొనాల్డెస్ ప్రభువు పరిపాలనము.

బరవాన్, హుగ్లీ, చిన్నా న్యూరిసిపాలిటీలకు గూర్చిన చర్చ బంగాళా శాసనసభలో 27 వ తేదీ మరల జరిగెను. ఆట్లు భాసింగారు పాదించిన తీర్మానమును పి. సి. మిక్రి, ఎస్. ఎన్. రాయ, బి. జి. రాయ, కే. బి. దత్తు లగు బలపరిచిరి. వంగ రాష్ట్రీయులు స్వపరిపాలన కర్తవ్య కాంక్ష భావము కలిగియుటకే దొరతనమువారి మునిసిపాలిటీ నడచి జేసినను సభిప్రాయము దేశీయులలో చాలమందికి కలదు. స్థానిక స్వపరిపాలన కాభివృద్ధి యగు బరవాన్ ను హాజాగారు సభకు రావలెనని రొనాల్డెస్ ప్రభువు గారే ఆక్షేపణలకు సమాధానములను చెప్పిరి. దొరతనమువారు దురభిప్రాయముతో ప్రజలకు హానిదలచిరని తలచుట బాల్యచాప ల్యముల్యము. ఈ దొరతనము మరయేదైనను గాక తంత్రగొట్టు మాత్రము కాదు. స్వపరిపాలనమును గూర్చి కొద్దికాలములో ఈ దొరతనము చేయుగలిగినవని నిదివర కే దొరతనమును గూడ జనీయుండలేదు. ఇపుడు ప్రజల హితముకొరకే ఆ మునిసిపాలిటీలదలి నేయబడినవని ప్రభువు గారునుడిచిరి. పలుసారులు హెచ్చరించినను పాటింపక ఆమునిసిపాలిటీలవా రక్రమముగ ప్రకర్తించిరని గవర్నరుగారు వివరములకు తెలిసిరి. క్రొత్త కమిషనరులు నిర్మలచిత్తములతో పనిని ప్రారంభించుటకొరకే యీ యంద్యమ మవలంబింపబడినది. మరల కొలది కాలములో వ్యవహారముల సరిగ జరుగునని తెలిసిన నీ ఉత్తరపు రద్దుపరుపబడుటగాన నా కట్టి నమ్మక మేమియును కలుగుట లేదని గవర్నరుగారుచిరి. బరవాన్ ను తీర్మానమునుండి వదలుట ముపాదకు లనుమతినీ కోరిరి. హుగ్లీ చిన్నరాలను గూర్చి వోట్ల తీసికొనగా 20 యంది ప్రతిపక్షాదుగురులన తీర్మానము వీగిపోయినది. డిసెంబరు నెల 19 వ తేదీని మరల సభ జరుగును.

జర్మను జాతీయసమావేశము.

కో వెన్ హేగన్, నవంబరు 26:— జర్మను జాతీయ సమావేశము తక్షణము ప్రాంతుభయనందు జరుగు నని తలంపబడుచున్నది. బ్రెమెన్ పురము పూర్తిగ బోల్షెవిక్కుల యధీనమునందున్నది. కీలు రేవునందున్న ముద్దహాసల నాని కులు బెర్లిను తీరవాడులను గర్తించుచు ఒకతీర్మానముచేసిరి.

విరోధాఘోష విరామము

(రైతు రివల్యూషన్)

ఇంగ్లండు

ఇండియాదేశమున స్వపరిపాలనము.

లండను, నవంబరు 22:— యధ్యక్షమయిన నాగరికతా సంరక్షణమునకు ఇండియా దేశమునందలి సంస్థానాధిపతులను ప్రజలును చేసిన సహాయమును పేము గ్రహింపలేక పోలేదు. ఇండియాదేశమున అంతర్యపుటగా స్వపరిపాలనమును నెలకొల్పటయే బ్రిటిషువారి భావమని మంత్రివర్గము వారు స్పష్టపరిచియున్నారు. ఆ ప్రకటనము ననుసరించి మేము కృష్ణహరింప గలవారి మని లాయను జార్జి బోనార్ల గార్లు కలసి ప్రకటించిరి.

లండను, నవంబరు 23:— జార్జి మింగలు రోజుగారు మృతిచెందిరి ప్రకటించబడినది.

పార్లమెంటు సమావేశము

లండను, నవంబరు 26:— నూతన పార్లమెంటు సమావేశము జనవరి 21-వ తేదీన జరుగవలె నని రాజప్రకటనము ప్రకటించబడినది.

జర్మనీ విభజనము.

లండను, నవంబరు 25:— జర్మనీని ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వములు ౫౭ రాష్ట్రములనుగ విభజించుటనుగూర్చి వెస్ట్మినిస్టరు కక్షలు అను పత్రిక సంకీర్ణాయభిరముల సమయమున జర్మనీ ప్రజల వ్యాయస్థితి పూర్తిగా మారునందర్బమును మిత్రమండలివా రెడర్బాను దురదయి, ఆస్త్రియావలె జర్మనీయును ఖండభండము లగునయియు వాయుచు “ఇంకవలన అగుట స్థితికేమియు మార్పు గలంగ దనియు, యధ్యక్షిద్రోహములకు జర్మనీదేశమంతయు సమాధానము చెప్పవలసియుండు ననియు, జర్మనీ రాష్ట్రము లేరూపముగలవై నను ఈ భారమును వహించి ప్రతిఫలము ననుభవింపవలసి యుండు” ననియు వాచిసెను.

జర్మనీ స్థితి.

లండను, నవంబరు 26:— డెయిలీ క్రానికలు అనుపత్రిక జర్మనీయందలి దుస్థితిని వివరించుచు జర్మను ప్రజలు తమంతటా తమ బాధ్యతాయతమగు ప్రభుత్వము లేర్పఱచుకొనవలెననియు అట్లుకానిచో చిట్కలు తొలగవలయు మిత్రమండలివారు, తమకిచ్చ ముండకున్నను ఎంతవలెనను జర్మనీ నాక్రమించుకొనక తప్పదనియు హెచ్చరించినది.

మిత్రమండలి - డచ్చి దొరతనము.

లండను, నవంబరు 26:— తాత్కాలిక యధ్యక్షరామపువరతులకు విరుద్ధముగ హాలండు దొరతనమువారు జర్మను సేనలను లింబర్గునందా పోనిచ్చుటచేతను, కడ ద్రష్టుడైన కెయిజరునకు ఈ చర్య నొనర్చుటచేతను జర్మను టార్పిడో షడవలను హాలండులో నిర్బంధించుటచేతను మిత్రమండలికి సంకల్పక్షికరముగ లేదు. అదానంతేని ఇట్లు చేయుట సమంజసముగ లేదనియు అట్లానర్చుకూడ దనియు హేగులో ఉన్న హాలండు విదేశాంగమంత్రి తెలియజేసిరి. మిత్రమండలి ఆక్షేపణకు ప్రత్యుత్తరముగ తాము తెల్పియు, ప్రాంసు బ్రిటిషు మంత్రుల సమ్మతి మీద నే జర్మను సేనలను లింబర్గు గుండా పోనిచ్చి తమని పార్సెరిగులో నున్న హాలండుమంత్రికర్షణవారు లేఖనంపిరి. తామెన్నడును అట్లునుడువలేదనియు ఇదంత సర్వాబద్ధమనియు హాలండు దొరతనమువారు తమరిని ఎన్నడును సలహా యడగవలెదనియు అధిక్షేపించుచు పరాములు మరల ప్రత్యుత్తరమొసంగిరి. హాలండు దొరతనమువారి యెడల మిత్రమండలి మంత్రు లందరును ప్రబలమగు ఆసంకల్పితి తెందిరి పరాను కృత్రిక లన్నియు ఘోషించుచున్నవి.

బ్రిటిషునౌకాదళము కీలులో ప్రవేశించుట.

లండను, నవంబరు 26:— నేడు బ్రిటిషునౌకాదళము గ్రాంటెడ్ రేవునందీ కీలుబయలుమైనది. మండగనులను తుడిచివేయు నౌకలుగూడ బయలుదేరినవి. ఎల్చివారు సింధుశాఖ ప్రయాణమునకు పీజుగ నుడుటకు ఈ నౌకలు గొంపోబడినవి. బాల్టిమనందీ కీలుకు వెదనౌకలు పోవుటకు గూడ

ఈ నౌకలు ఉపయోగపడును. ఈలోపుగ నిర్బంధించబడిన జర్మను నౌకాదళము వరిక్షింపబడుచున్నది. నేడు జర్మను దెస్ట్రోయరులు యధ్యక్షాకలకంట సామ్రాజ్యం పోయినవి. రేపటిలో పోర్టులో ఒక జర్మనునౌకగూడ ఉండదని అనుకొనుచున్నారు. ఈ నౌకలన్నియు చాలకాలమునుండి రంగువేయబడుతుండుటం జేసియు ఎవరును శ్రద్ధలుచుకొనక పోవుటచేతను దుస్థితి యందున్నవి. అన్ని కైపులను త్రుప్పుపట్టి యున్నవి. తెరచాపకొయ్యలు, కంటెలు పొగబారి యున్నవి. జర్మను నావికులు నావికులవలె కాన్పించుటలేదు. వారిడుపులు అన్నియు మలినముగనొన్నవి. ఇట్టినియున కట్టించుటకు మాడ ఏమిలేకుండగ నున్నవి. డెస్టింగరు నౌకాదళము మంచిస్థితియందున్నది. బ్రిటిషు ఉద్యోగులు జర్మను టెప్పి నెంటులను చూడబోయినపుడు జర్మను ఉద్యోగులు సౌజన్యముగనున్నటులు ప్రయత్నించిరి. అందులో ఒక ఉద్యోగి ఇట్లీదపుస్థితికి ఓర్వలేనవాడై ఈరితిగ లాంగి పోవుటచే జర్మను నౌకాదళమునకు వివాదము లేప్పదయెను. బ్రిటిషు నౌకాదళమువలె పేరుప్రతిష్టలతో నిలబడుట సాధనంపత్తి విదియు జర్మను నౌకాదళమునకు లేదనియెను. మా కభ్యుతి వాటిల్లినది. అట్ట ఎడల ఇట్టి కొలుపున ప్రవేశించుట కెవరును ఇష్టపడదు. యధ్యక్షాకలు వై కెట్లున్నవో లోపలగూడ అటులే యున్నవి. విద్యుచ్ఛక్తివ్యాధి గారి వెల్తురు లోనికి చొరవనడిచి యధ్యక్షాకలన్నియు దుర్వాసనగ నున్నవి.

విదేశీతంత్రీవార్తల పరిశీలన

లండను, నవంబరు 26:— సంధి పూర్తియగువఱకు విదేశీతంత్రీవార్తల పరిశీలన జరుగుచుండును.

ఆస్త్రియాలో గోధుమలు.

వెల్స్పర్సు, నవంబరు 26:— త్వరలో గోధుమ పంట కొరకాలము కచ్చును. అపుడు కృష్ణసాయకులకు కనీస మొక కోటి పాను లియ్యవలసి కచ్చును. కాన ప్రపంచ వ్యాపారమున ఆస్త్రియావారి స్పర్ధ కవకాశము కలిగింపబడుటయు ఓక్షిదాక్షిణ్య తూర్వదేశములందు మిగిలినవానిని విక్రయించుట కవకాశము కలిగింపబడుటయు జరుగునేని ప్రస్తుతము 10 లక్షల టన్నుల గోధుమలను బయట 57 వెన్నల ధరకు విక్రయించుటకు ప్రత్యేక సంఘము వారాలొచించుచున్నారని వాట్సుగారు హ్యూనుగారికి తంత్రీవార్త నంపిరి.

జర్మనురాష్ట్రాక్రమణము.

పారిసు, నవంబరు 26:— రైనుకు పశ్చిమముననున్న ప్రదేశమునంతను, తూర్పున మూడువంకైన మొగలను మిత్రమండలి కశనయమొనటకు వరకు గలదు. అమెరికావారు కొల్లెంజును, బ్రిటిషువారు కోవెనును, పరానువారు మేయన్సిని ఆక్రమించెదరని హాటసు సంఘమువారు తెలిపిరి.

సామ్రాజ్య పరిపాలన విధానము.

లండను, నవంబరు 26:— సామ్రాజ్య పరిపాలనా విధానమును చక్కబరచవలసి యున్నది. యధ్యక్షరామపువరతులనుగురించి అధినేతల వారితో సరిగ వాలొచింపలేదని ఆస్త్రియా ప్రధానమంత్రి చేసిన ఆక్షేపణ వారు సమ్మతముగ లేదు. ప్రస్తుతమున్న పరిపాలనా విధానమును ఒట్టి అధినేతలముల వారితో వాలొచించుటకు సరియగు సవకాశము లేదు. సామ్రాజ్య సంఘభావమును ఆలోచనా సౌకర్యమును చక్కబడుటకు తగినదానిని చేయవలసియొన్నది. యధ్యక్షునకు కారణ భూతులగువారి (దర్బారు లెక్కచేయక) నందరిని శిక్షింపవలెనయే పుణ్యాభిప్రాయము బలముగ నున్నదని రాబర్టు సెసిలు ప్రభువు హిమిషలో నుడిపెను.

నియోజనమునుగూర్చి బోనార్లగారి ప్రసంగము.

లండను, నవంబరు 26:— నేడు సాయంకాలము నియోజనమును గూర్చి టెలుపురువనమసింది. గ్లాస్టోలో బోనార్లగారు రువనమసింది. ప్రపంచభావి సౌఖ్యమునకును యధ్యక్షున సహాయపడిన దేశముల లాభమునకును విజయమునకు కలి

గించుటకు పాటుపడిన దేశములవారికి యధ్యక్షాలము నందువలెనే యిపుడునుగూడ సామరస్యముండుట అత్యవసరము. ఇట్టి తరుణమున నియోజనము చేయతగదని కొంద రాక్షేపించిరి. సంధిసభలోనుండు బ్రిటిషు ప్రతినిధులు దేశీయుల సంపూర్ణాంగికారమును బడసినవారుగా నుండుట అత్యవసరము. బ్రిటిషువారు ధనసహాయము చేయకున్నచో మిత్రమండలికి విజయము కలుగుట అసంభవము. బ్రిటిషువారు చాల ప్రయాసపడి ధనసహాయము చేసిరి. అట్లుసహాయము చేయవలసి కచ్చివపుడు పలుసారులు 1, 2 వారములను మాత్రమే చూడగలుగుచుంటిమి. ఎంతకష్టపడి యైన నట్లు ధనమును సమకూర్చుట కలననే విజయము కలిగినది. విజయము కలుగకున్న నెంత ధనముండిన నేమి ప్రయోజనము. అధినేతలముల, ధీరతాంధ్రము సేనలు చాలాబాగుగా పనిచేసినవి. సైనికులలో 100 కి 85 మంది నియోజనమున వోట్ల నియ్య జాలియున్నారని బోనార్లగారు నుడిపిరి.

నర్ ఎడ్వర్డు కార్నసుగారు డబ్లిను విశ్వవిద్యాలయ ప్రతినిధిగా నుండెను. బెల్గాష్టు ప్రతినిధిగానందరు. దక్షిణ బాల్టిక్స్ కార్మికులు కల్పలు లించిగారిని ప్రతినిధిగా నియోజించిరి.

అభ్యర్థుల ఎన్నికయందు స్వేచ్ఛ యుండవలెనని పలు పురు తలంచి అనవసరముగ స్థానికులకు మనస్తానమును కలిగింప గూడదని లాయిడు జార్జి గారికి వ్రాసిరి. కొన్ని వందలమంది అభ్యర్థుల పట్టికను ట్రెయ్యువరీక ప్రకటించుచు వారి కందరికిని సంపదకంటె గుణసంపద చాల కొంతగా నున్నదని వ్రాసినది.

ఉచితముగ ప్రయాణ సౌకర్యము.

లండను, నవంబరు 27:— అధినేతలముల పుజలలో నేనలొను నౌకాదళములొను విమానదళములొను చేరినవారి భార్యలకును కుటుంబములకును దొరతనమువారు రుచితముగ ప్రయాణ సౌకర్యములను కలుగ చేసెదరు. సంధి జరుగులోపలనే అట్టి సౌకర్యముల కవకాశము కలుగునుగాని ఆవల కలుగదు. ఏలననిన అవల సేనలను పంపుటకు నౌకలన్నియును కావలసియుండును. అధినేతలములందు సౌహృద్ధిస్థితి చేకూరుట అధినేతలములవారు గమనించవలసిన ప్రధానవిషయము.

ప్రాన్సు

సంధిసభ ఏర్పాట్లు

పారిసు, నవంబరు 26:— జరుగనున్న సంధి సభకు వచ్చు ప్రతినిధులకు వసతుల సేకరించుటకు పారిసు హోటలులు కొరబడినవి. “మెజెస్టిక్” “ఆస్టోరియా” అను హోటలులు అప్పుడే బ్రిటిషు ప్రతినిధివర్గమువారిచే తీసికొనబడినవి. “క్లిఫ్” అను హోటలు అమెరికావారిచే తీసికొనబడినవి. “లూవర్” అను హోటలును ఇటలీవారును “లూటీసియా” అను హోటలును బెల్జియనులను తీసికొనిరి.

మిత్రమండలి యధ్యక్షాకలు

పారిసు, నవంబరు 26:— బాస్సును జలసంధియందలి గనులను తొలగించుట పూర్తియైనదని ప్రకటించబడినది.

పరానువారు స్ట్రాస్బర్గునందు ప్రవేశించుట.

లండను, నవంబరు 26:— జనరలు పెటేనుగారిచే నడుపబడిన పరానుసేన స్ట్రాస్బర్గునందు ప్రవేశించినది. నగరమున పతాకములు చెలగినవి. విధులలో ప్రజలు వేలకొలదిగ చేరి జాతీయగీతములను పాడి స్వాగత మొసంగిరి.

పరానుల పురోగమము

లండను, నవంబరు 26:— ఆదివారమువాటి యదయమున గోరాడు సేనాని స్ట్రాస్బర్గులో ప్రవేశించెను. ఈయనను 300,000 మంది అహ్వనించిరి. ఆల్సెను లోలైన ప్రజలుగూడ పరాను సేనల కొసంగిన స్వాగతమును బట్టిచూడ విరికి పరానులయెడ ఎట్టి ద్రోహభావము దోహదించియు లేవని విదితమైనది.

రష్యా జర్మనీ సరిహద్దులు.

లండను, నవంబరు 26:— రష్యా జర్మనీ సరిహద్దుల గుండ పోవు రష్యను జర్మను కైడిలు స్వదేశీయులకు పోవు సందర్భమున ఆసరిహద్దులయొద్ద కనబడుచున్న జనుల దీనస్థితులని లింతివార్తలు వివరించుచున్నవి.

Towards Peace.

(o)
(Reuter's Agency)

Germany

The Division of Germany. Question of Legal Personality.

LONDON, November 25.
In connection with the movement for the division of Germany into its various states ruled as republics, the "Westminster Gazette" referring to the possibility that in the course of the peace negotiations the Allies may be faced with a situation in which the legal personality of Germany may have undergone a complete change and Germany, like Austria, have fallen into fragments, says:— "That cannot be allowed to alter the main fact of the situation, namely, that Germany as a whole must be held responsible for the consequences of the war, and German states, whatever their form, must pay the bill."

Federal States' Conference.

LONDON, November 26.
A Conference of the German Federal States has met in Berlin. Herr Eisner, President of Bavaria, vigorously denounced Dr. Solf and Herr Erzberger who, he said, were deeply compromised as representatives of the old regime.

National Assembly to Meet. Warships Crews' Resolution.

LONDON, November 26.
COPENHAGEN.—It is expected that the German National Assembly will meet at Frankfurt immediately. Bolsheviks completely control Bremen. The crews of the warships at Kiel have passed a resolution condemning Berlin extremists.

Chaos in Germany. British Press Comment.

LONDON, November 26.
The "Daily Chronicle" commenting on the chaos in Germany warns the German people that they must themselves establish responsible Government otherwise the Allies will have no alternative but reluctantly to occupy Germany indefinitely until difficulties are cleared up.

Russo-German Frontiers. Terrible Scenes of Distress.

LONDON, November 26.
Telegrams report terrible scenes of distress on the Russo-German frontiers among destitute Russian and German prisoners tramping home.

Government Duplicity Denounced.

LONDON, November 26.
The "Vorwaerts" referring to the Bavarian revelations vehemently denounces the Berlin Government's duplicity.

Great Britain

The British Fleet. Move to Kiel.

GERMAN SHIPS IN FILTHY CONDITION.

LONDON, November 25.
To-day an advanced unit of the British Fleet set out for Kiel from the great minesweeping and the boat base at Granton (Edinburgh). It consisted of a flotilla of the "Hunt Class" of minesweepers, comprising the Flagship "Muskerry", and Cottessmore, Catwold, Pychley, Holderness, Tadworth, Garth, and "Haythorpe". These vessels will sweep the passage to Elsmore Sound, and for bigger ships from the Baltic to Kiel Bay. Meanwhile, the inspection of the interned German Armada is proceeding rapidly. The German destroyers to-day followed the battleships to Scapa Flow. It is expected that by to-morrow the Port will be nearly clear of German ships. They are generally in a poor state through neglect and lack of paint for years. Rust has disfigured the sides and funnels, while the masts and bridges are blackened with soot. The German sailors presented an unseemly appearance, their clothes being dirty and nondescript. The only ship in decent trim was the "Derfflinger". To the Inspecting British Officers the German Lieutenants attempted to be effable. One smart fellow, who keenly felt his position, said this deplorable surrender will ruin the German Navy for all time. It had no sea traditions to live up to like the British Fleet. "Now we have only a dishonourable record, and no man will want to serve in the discredited Service." The internal state of the battleships was on a par with the external. They smelt mouldy owing to the stoppage of electric ventilation.

Censorship of Cablegrams. To be Continued.

LONDON, November 25.
The censorship of foreign cablegrams will continue until peace is concluded.

New Parliament.

Date of Next Meeting.

LONDON, November 26.
The King's proclamation provides for a new Parliament to meet on January 21st.

LONDON, November 23.
The death is announced of Mr. George Pringle Rose.

The Empire's Constitution. Lord Robert Cecil's Views.

LONDON, November 26.
Lord Robert Cecil, speaking at Hitchin emphasized the necessity for improving the constitution of the Empire. He did not agree with the Australian Premier's complaint about not being sufficiently consulted as regards the terms of the Armistice, but thought the complaint indicated weakness in our present imperial arrangements as we had no regular means of consulting the Dominions. Something must be done to improve imperial consultation and imperial unity. Lord Robert Cecil aroused great enthusiasm by declaring that no feeling was more widely for deeply held than that those responsible for the war should be punished irrespective of rank and position.

The General Election. Mr. Bonar Law's Speech. Britain's Part in the War.

LONDON, November 26.
Numerous election speeches were delivered this evening including one by Mr. Bonar Law at Glasgow in which he said for the future of the world and for the sake of the nations which participated in the war it was not less essential now than during the war that there should be the same good feeling among the nations that helped to win the war. Dealing with the criticism of holding an election at the present juncture he emphasized that it was essential that the British representatives at the Peace Conference should have the support of the whole country. He repeated that the Allied victory would have been impossible without the financial assistance of Britain which ran terrible risks. More than once, he said, we could only look a week or two ahead as the time during which we could meet our obligations yet we were right to run that risk for without success what was the use of gold as security or anything else? He paid a warm tribute to the Dominion and Indian troops. Eighty-five per cent. of the troops would be able to vote at the election.

Sir E. Carson and Col. Lynch.

Sir Edward Carson has decided to stand for Belfast division instead of for the Dublin University. Colonel Lynch has been adopted Labour candidate for South Battersea.

Selection of Candidates.

A growing feeling is being manifested in different parts of the country in favour of a free hand in the local selection of candidates and Mr. Lloyd George is urged to take the matter in hand to prevent unnecessary wounding of local susceptibilities. The "Times" in publishing a list of hundreds of candidates, remarks that their quality is far less remarkable than their quantity.

Dominion Residents. Free Passages to Families.

LONDON, November 27.
The Government will provide free passages to the Dominions for the wives and families of Colonial and Dominion residents who joined the Army, Navy or Air Force. The passages will be available before the conclusion of peace after which practically all available shipping will be needed for the repatriation of the Dominion forces. The Government realizes that the establishment of normal conditions in the Dominions is one of the nation's first considerations.

British Policy in India. Premier's Manifesto.

Development of Responsible Government.

LONDON, November 22.
Mr. Lloyd George's and Mr. Bonar Law's joint manifesto contained the following reference to India. "The people of this country are not unmindful of the conspicuous services rendered by the Princes and People of India to the common cause of civilisation during the war. The Cabinet has already defined in unmistakable language the goal of British policy in India to be the development of responsible government by gradual stages. To the general terms of that declaration we adhere and propose to give effect."

France

The Peace Congress.

Preparations for Accommodating Delegates.

LONDON, November 25.
PARIS.—A number of large Paris Hotels have been requisitioned by the Delegates to the Peace Congress. The "Majestic" and the "Astoria" have been taken over by the British mission, the "Crillon" by the Americans, the "Louvre" by the Italians, and the "Lutetia" by the Belgians.

The French Advance. Entry into Strassburg.

LONDON, November 26.
General Gouraud, on his entry into Strassburg on Sunday morning where he was welcomed by 300,000 people, issued a proclamation beginning with the words of the Marseillaise, "Le jour de gloire est arrivé." The enthusiastic reception accorded to the French troops in Alsace and Lorraine has ended every doubt concerning the loyalty of these provinces after 48 years of subjugation.

Occupation of German Territory.

LONDON, November 26.
PARIS.—The Havas Agency states by the armistice terms the Allies are to hold the entire west bank of the Rhine and in addition three bridge heads on the east bank. The American army will occupy Coblenz, the British Copegna, and the French Mayence.

French Entry into Strassburg.

LONDON, November 26.
A message from Strassburg states that the French army, headed by General Petain has entered Strassburg City which was beset and the streets packed with thousands of people cheering and singing the Marseillaise.

Holland

Allies and the Dutch Government. Diplomatic Representations.

LONDON, November 25.
PARIS: The Havas Agency states that several times of late the Allies have had to make diplomatic representations at the Hague to the Dutch Foreign Minister on account of certain acts of the Dutch Government, viz., the passage of German troops through Limburg, the hospitality shown to the ex-Kaiser, and the internment in Holland of German torpedo boats and tugs contrary to the clauses of the Armistice. The Dutch Legation in Paris has issued a note replying to these protests and saying that the passage of the German troops through Limburg was arranged in agreement with the Belgian, French and British Ministers. A French semi-official denial is issued to this statement it being pointed out that, far from being consulted the Allied Ministers were confronted with a "fait accompli." The whole of the French Press emphasises the dissatisfaction of the Allied Powers with the Dutch Government.

Turkey

Allied Warships. Mine-Sweeping in Bosphorus.

LONDON, November 25.
PARIS.—A note issued in Paris states that the work of minesweeping in the Bosphorus has been completed.

General

Australia's Wheat Problem.

LONDON, November 26.
MELBOURNE.—Mr. Watts has cabled to Mr. Hughes that, in view of the fact that another wheat harvest is due requiring payments to growers of at least ten millions sterling, the Wheat Board thinks it desirable to sell one million tons of wheat at the minimum of fifty-seven pence a bushel, provided Australia is permitted to compete in the world's markets and the whole South African and Eastern markets reserving her disposal of the balance.

Indian Telegrams.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS

BY WIRE.

Calcutta

Investiture Ceremony at Calcutta. Government House.

CALCUTTA, November 27.
His Excellency Lord Ronaldshay held a Durbar at the Government House this evening for the purpose of investing several gentlemen with titles conferred upon them as personal distinctions. Those invested included one Raja Bahadur, one Raja, one Mahamahopadhyaya and twenty three Rai Bahadurs and Khan Bahadurs.

Lord Ronaldshay's Government. Not a Machiavellian One. HIS EXCELLENCY'S DEFENCE.

CALCUTTA, November 27.
The debate on the Hon'ble Mr. Abdul Kaseem's resolution recommending the withdrawal of orders of suspension of Burdwan and Hooghly, Chinsura Municipalities was resumed at to-day's meeting of the Bengal Legislative Council. Messrs. P. C. Mitter, S. N. Roy, B. G. Roy and K. B. Dutt supported the resolution. Mr. K. B. Dutt in the course of his observations said that the suspension of Municipalities at the present time unfortunately created an impression that the Government did it with a view to show that the people of Bengal were not fit for responsible government. His Excellency in the absence of the Maharaja of Burdwan, Executive Council member in charge of local self-government replied to the various criticisms of the members. Referring to the remarks of Mr. K. B. Dutt His Excellency said that the impression that the Government wanted to show that the people of Bengal were not fit for self government was a childish one. This charge against the Government was ungracious. Whatever else this Government might be, it was not a Machiavellian Government. His government during a comparatively short period of its existence had done more than other previous governments for the advancement of local self-government. The supersession was done in the interests of rate payers themselves. His Excellency then enumerated the various instances of maladministration in those Municipalities in spite of repeated warnings. The objects of the government in superseding these municipalities was to allow the new commissioners to start with a clean sheet. That being so if the government officials were able to make up and pull things straight within a short period the order would be withdrawn, but he was not very sanguine about it. The Hon'ble Abdul Kaseem asked the Government permission to withdraw a portion of his resolution referring to Burdwan. Permission being granted the other part of the resolution referring to Hooghly, Chinsura Municipality was put to vote. Nineteen voted for and twenty voted against with the result that the resolution was lost.

A meeting of the Council will be held on the 19th December.

Burma

Rangoon, November 26.
The Evangelist Sadhu Sunder Singh made his first appearance at the public hall last evening before a crowded audience.

Mr. M. Darwood's Release.

RANGOON, November 26

This morning a very large crowd assembled at the railway station to meet Mr. Moolia Darwood, one of the released internees who was expected to arrive. He was to have been garlanded and fêted, but when the train arrived he was not on it. All kind of rumours quickly spread, but apparently he had missed the connection from Kalam and the crowd eventually dispersed obediently. A large force of police was present yesterday morning, when Mr. Moosa Mall arrived from internment.

RANGOON, November 26.

In connection with the release of the four men sentenced under the Defence of India Act in connection with the coolie strike case to-morrow morning as an act of grace it is understood that the Lieutenant-Governor decided to do so before the receipt of Dr. Mehta's letter on the subject.

Control of Rice Export.

Price of "Big Mills Spend" Fixed.

Rangoon, November 26.

The fixing of the price of "Big Mills spend" at Rs. 335 has been well received by all concerned in the rice trade. The cultivator can get Rs. 120 to Rs. 125 for his paddy. The rice miller can make an excellent profit by buying at that figure and selling rice at Rs. 335 and the consumer in India and elsewhere will be able to buy rice at a reasonable figure through the controls at Bombay and Madras which will be very strictly worked in conjunction with Rangoon. It is said in the rice market to-day that speculation is not stopped by the fixing of price, but that certain middlemen will be eliminated. Speculation cannot drive the price at which exports will be permitted over Rs. 335. Mr. Gubbay left to-day by the "Bharata" for Calcutta. Purchases were made to-day for Java for three months February to April on the off chance of a license to export being allowed. One market rumour is that when rain falls in Bombay in May the rice control will be ended. To-day's prices are: November Rs. 372-8-0, December Rs. 385, January new crop Rs. 315, three months, February to April Rs. 322-8-0.

Bombay

Victory Celebration in Bombay.

BOMBAY, November 27.

In connection with armistice celebrations to-day a combined naval and military procession started at about half past four and went through a few main roads of the city, the length of the route being three and quarter miles. The march took place in the following order:—A Sergeant and 2 Sowars, mounted Police, a car decorated with the flags of the allies furnished by the Publicity Committee, Boy Scouts, Senior Naval Officer, General Officer Commanding and Staff Officer, R. N. Band in Lorry, white ensign, R. N. Detachment R. N. and R. I. M. S. Lories, a detachment of British Infantry, H. E. the Governor, Body Guard, R. G. A. (on foot), R. G. A. 4 Lories drawing 15 Pdr Guns, Indian Coast artillery detachment, Mechanical Transport 2 Charabanc, (Bombay), group Garrison Artillery, I. D. F. Band, (Bombay), Group Garrison Artillery, I. D. F. Band (on foot) (Bombay), group Garrison artillery 15 Pdr Guns, (man handled), G. I. P. Railway Bn I. D. F., Armoured Motor Battery, B. B. and C. I. Railway Bn. I. D. F., Bombay Light Horse I. D. F., Defence Light Section and E. E. Co. I. D. E. Lorry White searchlights, Mechanical Transport 3 heavy armoured cars, Detachment Indian Infantry, Erinpura Regiment (Santa Cruz) Detachment Indian Infantry, 4 captured guns drawn by 2 lories and bullocks, detachment Indian Infantry, Erinpura Regiment Bombay Detachment Indian Infantry, Mounted Police, Bombay, Bn. I. D. F., Pipe and drum band, Bombay Bn. I. D. F. (Drums in centre of Battalion) Bombay Machine Guns in 2 colours, R. A. M. C. Detachment Mechanical Transport 2 New Ambulance, St. John's Ambulance Band, St. John's Ambulance Brigade (on foot), R. A. M. C. Duty Ambulances, Mounted Police (2 Sowars). Signallers marched at the head of their units. Motor vehicles were allotted as follows:—Royal Navy, Mines Anti Aircraft gun life boat, submarine torpedo battleship, captured guns searchlights, machine guns char-a-bancs, new ambulances, heavy armoured cars. H. E. the Governor with Lady Willingdon viewed the procession from Queen's Statue and took salute from all units as they paraded in column. Brigadier General R. S. St. John led the procession.

Victory Celebration at Karachi.

KARACHI, November 27.

Yesterday 12,000 school children were entertained on the Commissioners' Maidan, over a thousand being conveyed from distant places in motor busses. Sports and music were provided and sweetmeats distributed. Proceedings terminated with a march past of all children in procession of eight abreast with waving flags and cheering lustily, forming a most interesting and picturesque spectacle quite unprecedented in Karachi's annals. Karachi's excellent programme of victory celebrations will conclude to-night with a procession of decorated motor cars and carriages and expensive illuminations.

Victory Celebration at Lahore.

LAHORE, November 27.

A victory celebrations fete was held to-day in Lahore with becoming pomp and demonstrations. The arena in Minto Park where the fete was held was laid on the plan though on a much smaller scale of the amphitheatre of the coronation durbars of December 1911 and various sports and amusements were provided both inside and outside the arena, such as tentpegging, wrestling contests between Gama, Imam Bakh and other well known wrestlers in which Imam Bakh beat Gama. At about five in the afternoon the vanguard of the Lieutenant-Governor's procession came marching on consisting of a squadron of 17th Cavalry Camels, Sappers, Miners, Machine Gunners with eight mules, stretcher parties under the command of Lieutenant Colonel Johnson making an imposing show. They were followed by the Punjab Light Horse and the Chiefs

College Cadets. Next came the elephants on the last of which His Honour was seated followed by cavalry squadrons and armoured cars. The whole procession of 1500 strong, marched from Delhi gate through the city alongside Badshahi Mosque and Fort to the arena. On His Honour's arrival drums were rolled and fanfares sounded by trumpeters. His Honour accompanied by the Commanding Officer and an A. D. C. inspected the guard of Honour and wounded soldiers. His Honour then read the King's message which was translated to the crowd through a megaphone. The bands played the National Anthem. The Star of India flag was hoisted. The Officer Commanding called for three cheers. Aeroplanes hovered circling the mela ground. A salute of 31 guns was fired. After the playing of the Allies' National Anthem and fireworks and fanfare His Honour called for three cheers. Thus ended the fete of which the civil part was in charge of Pundit Harkishan Kaul, Deputy Commissioner the military part being controlled by Colonel Johnson. The whole city and civil station were illuminated. Charing Cross, where Queen Victoria's statue stands, was the special object of attraction. All public and bigger private buildings were illuminated with motteelike "Victory" "Right over might." "Brave Allies" "Rule Britannia" etc.

Viceroy Celebration in Rangoon.

RANGOON, November 27.

Rangoon to-day gave itself up to rejoicings wholeheartedly. The streets were full of gaily decorated motor cars the occupants carrying flags and cheering. At 7-30 A. M. the Brigade parade took place and was witnessed by an enormous crowd, thousands of school children being present, carrying banners of the Empire and the Allies. The British and Indian Regiments and I. D. F. units were present in full strength. The three cheers for the King rolled over the town like a great wave. At 4 P. M. the decorated motor cars procession left Government House gates, the Lieutenant-Governor attended by his escort leading. His Honour drove with Lady Craddock in a open horse carriage and had a very cordial reception. All along the route, which included the most populous and the Burmese streets, large crowds watched the procession in which several hundreds of cars and motor cycles took part the Burmese, Chinese and Mahomedans being well represented. A paddy boat in teak mounted on a motor car bore the inscription "Rice for the Allies; none for the huns" and was awarded a cup for the most appropriate design. Another car driven by the Italian Consul was grandly covered with Italian flags and also received a prize. The Anglo-Indian Empire League had six cars, several containing men of the mobile battery who had served in Mesopotamia and also war workers and other Anglo-Indian representatives. His Honour arrived back at Government House shortly after 5 P. M. at 6 P. M. In the presence of 20,000 people a huge effigy of the Kaiser was burnt on the maiden and amidst great enthusiasm the effigy was filled with crackers and as they went on the crowd cheered with delight. The head contained several big crackers some of which when exploding were like bombs. Tonight a torchlight procession and a top takes place on the maiden. The Burmese community are celebrating the day in various parts of the town and most of the other communities had gatherings in the morning after the school children had returned from the parade. Although the streets were crowded with excited people of all nationalities and languages there was no disorders and the police seemed to be absent except for the direction of traffic at certain points.

Latest Telegrams.

LONDON, November 26.

Air councils pay a high tribute to valour and devotion to duty of air force during war. It says in every theatre of war by sea and land assistance of air force has been a factor of ever increasing importance in operations of army and navy. Home defence air squadrons under very difficult and dangerous conditions successfully met menace of enemy air attacks on civilians. Work of independent air forces in recent months powerfully contributed to disintegration of enemy's capacity to resist.

LONDON, November 26

WASHINGTON.—Daniel's announces that 1920 naval estimates have been reduced to 1180 million dollars owing to armistice. Original estimate was 2644 million dollars. No reduction has been made in estimate of 600 millions for three year building programme including ten superdread-noughts, six battle-cruisers and 140 smaller warships and auxiliaries.

LONDON, November 26.

LIMA.—It is officially announced that Peru has withdrawn her Consulate from Chile owing to Anti-Peruvian riots at Iquique and Antofagasta. Trouble is due to old dispute about provinces of Tacna and Arica.

LONDON, November 26.

STOCKHOLM.—Telegram from Petrograd says. Crowds of free Russian war prisoners from Germany are adrift on frontier suffering terribly from lack of clothing and food. Most are ill with consumption and dysentery and thousands are dying by roadside. Lenin has made desperate but vain appeals to local Soviets to help and serious political consequences are feared. French officer from Russia states that numbers of horses are dying of starvation in streets of Moscow. People continue to eat horses and dogs.

(ASSOCIATED PRESS.)

DELHI, November 27.

Delhi was illuminated to-night and there were immense gatherings on the polo ground and in the streets to witness the fireworks and other celebrations which were most successful. His Excellency the Viceroy and Lady Chelmsford were at Home at Gymkhana sports and whole city was on fete.

KARACHI, November 27.

A committee has been formed here under the Commissioner in Sindh to welcome and entertain the released prisoners of war and all troops entering India via Karachi en route from Mesopotamia and other war fronts.

లాహోరు సమర విజయోత్సవములు:—నిన్నటి దినము లాహోరులో సమరవిజయోత్సవము అఖండ ప్రభవముతో మిలటరీ బ్యాండ్ జరుపబడినది. వ్యాఘ్రానుక్రమణ, వివిధ ములు జరుపబడినవి సా.శంకాలము 5 గంటలకు రెప్పి నెంట్లు గవర్నరుగారి వెకక సిబ్బంది ఆశ్వికదళముతోడను, లాట్టి పటాలముల తోడను రెప్పి నెంట్లు కర్నూలు జాకా సకా గారియాధి పత్యమున అతివైభవముతో ప్రవేశించినది. కన్నుల పండుగున నుండెను. తదనంతరము రెప్పి నెంట్లు గవర్నరుగారు అంభారిలో కూర్చొని ప్రవేశించిరి. వీరి వెంట ఆశ్వికదళములు, సాయుధ కేటములు వచ్చినవి. గవర్నరు రాగానే చేరెలు (మోగినవి. సామ్రాట్టు సంతోషమున భామంతిరీకరించి గ్రామభూను గుండా అచట గుమిగుడిన ప్రజలకు రెప్పి నెంట్లు గవర్నరు గారు వినిపించిరి. జాతీయగీతము పాడబడినది. స్టార్ ఆఫ్ ఇండియా పతకమును విరాజిల్లజేసిరి. విమానముకట్టివైన సంద రించుచుండెను. 81వూరులు ఫిరంగుల గొర్రవార్థము కాల్యబడి నవి. పురవీధులు, సాధములు, గృహములు అన్నియు దీపము లతో అలంకరించబడినవి. పట్టణమంతయు చూచుటకు నేత్రా సందముగనుండెను. ప్రజాసంతోషపుండి వారివనక/కాలుగారు పనిచేసిరి. మిత్రమండలికే జయ ద్రిటానికే జయ అనిసాధ ములపాద దీపములతో అలంకరించ బడియున్నది. సామ్రాట్టు కేజయ అనుధ్వనులతో ఉత్సవము ముగిసినది.

బొంబయి.

బొంబయిలోనూడ నాకాదళము, వైసిక దళమును సాయం తము 4½ గంటలకు సగరవీధులందు ఉరేగను. 8కి మైళ్లు పొడవున ఉత్సవము జరిగినది. కెల్లింగ్లను దంపతులు ఈఉత్సవమును జూచి ఆనందించిరి.

కరాచి.

26 వ తేదీన కమిషనరు మైదానమున 12000 బడిసిల్ల లకు విందోనర్పబడినది. సంగీతము, అటలు జరుపబడినవి, దూర స్థముగ నున్న బాబరును వేయకంటె ఎక్కువక మోటారుబండ్లలో దీసికొనివచ్చిరి. మిటాయి పంచివెట్టబడినది. సిల్ల నందరకు పతకములచ్చి బాబరుగ నిలిపి వారసందరిని నడిపించిరి. తదనంతరము కార్యక్రమము ముగిసినది. ఇందరయు చూచుటకు ఆనందముగ నుండెను. 27వ తేదీ రాత్రితో ఉత్స వము ముగియును. తత్సందర్భమున మోటారుబండ్ల అలంకరించ బడి మరితర కేటములు దీపములతో ప్రకాశించుచు ఉరేగును.

రంగూను.

రంగూనులో సమరవిజయోత్సవము దివ్యముగ జరుగు చున్నది. పాతకాలబాజుల క్రేస్తగ జూడబడుచుండెరి. రేప డిదినము మోటారుబండ్ల ఉరేగింపు జరుగును. అపుడు నూలీ గోపురపు ధర్మకర్తలు రెప్పి నెంట్లు గవర్నరుగారిని సందర్శిం తురు. అచట ఒకరు ప్రక్కతోవలో జర్మను పతాకము నుంచెను. ఎవరైన తరుసా దరక్షలకు కుదురుకొన కలయు నని యిచ్చుగించినవో దానిని కుదురుకొని ఏదో స్వల్పముగ కొంచెము ప్రవ్రవము నీయవలయు నని ఏర్పాటు చేయబడినది. దీనివలన ప్రోగగు సామ్యు వీరసోదరల కీయవడును.

27 వ తేదీన విజయోత్సవ సభకముగా జరుపబడినది. వీధులలో మోటారుబండ్లు పతాకములతో నలంకరింపబడి సంచించుచుండెను. ఉదయము 7-80 గంటలకు సేనలు తిరగ వారంభించెను. వేలకొలది ప్రజలు వారిని చూడవచ్చిరి. విద్యా ధ్యలకు బాబరు వెక్కువేలమంది వచ్చిరి. సార్యభామునకు ముమ్మారు జనుధ్యానము లందరిచేరను చేయబడినది. సాయం కాలము 4 గంటల పతాకాలంకృతములగు మోటారుబండ్ల యూరేగింపు ప్రభుత్వమందిరము చెంతనుండి సాగినది. గవర్నరుగారు సమరవార్డుగ నుంచుండిరి. క్రాడకు దంపతులు లా ఫు లే ని గు ర్ర పు బం డి లో నె క్కిరి. ప్రజలు వారిని చాల నభి సందించిరి. అన్ని ముఖ్య వీధుల వెంటను ఊరేగింపు జడిచెను. అన్ని ముతముల వారును ఊరేగింపునం దుండిరి. అన్ని వీధులలోను ప్రజలు గుంపులు గుంపులుగా నుండిరి. బర్మా చినా మనమృషియ సంఘముల వారధికముగ నుండిరి. "మిత్రమండలికే బియ్యము జర్మనుల కేమియును లేదు" అని యొకపేట ధాన్యపుడవపాద చిత్రించి దాని సుక మోటారు బండివైచుంచిరి. దానినిచేసిన వారి కోక వెండిగన్నెను బహుమానమిచ్చిరి. ఇటలీరాయబారి ఇటలీపతా కములతోనిండిన మోటారుబండిలో వెక్కెను. ఆంగ్లోఇండి యను ఎంతైనవారు 6 మోటారు బండ్లలో వచ్చిరి. 6 గంటలకు మరల క్రాడకుగారు సుందిరమునకు వచ్చిరి. 6 గంటలకు మైదానమున దీర్ఘ కాయము కల కెయజుబహుమ్యుల తగుల బెట్టిరి. అచటనుపును 20 వేల మంది చేరియుండిరి. అహమ్మల్లో బాబసంచా అనుర్పబడినందున నవి బాగుగా పై కెగురసాగ ను. తలలో పెద్దపెద్ద టసానులు పెట్టబడిన, అవిబాంబుల వలెనే ప్రేతను. రాత్రి కరదీపికలతోను బామృలతోను ఊరే గింపుజరుగును. బర్మావారు పువోట్ల సత్సరములను జరిపిరి. తక్కిన తెకలవా రుదయును సమావేశములను గావించిరి. వీధులలో జనమృద్ధ మత్సరధికముగ నుండినను తొందరలేమి యును కలుగలేదు.

భారతభాగ్యదశ.

ప్రజల కుదోధనము.

ఒక పాశ్చాత్యుని సత్యవాక్యములు.

ఇంగ్లండునందు ముద్రితమగుచున్న సెప్టెంబరు 27-న తేది ఇండియా పత్రికయందు వెన్నెత్తిన హాటును బహుళ యులు ప్రజల ప్రస్తుత దుస్థితిను గురించి భారతీయుల నిట్లు ఉద్ఘోషించుచున్నారు:

భరతవర్షము రెండు యుద్ధములను జరుపుచున్నది. స్వాతంత్ర్య రక్షణయు కొరకును సత్యతార్థ్యము కొరకును భారతీయులు మిత్రమండలితో కలసి మొసపాటేమియో రణ భూమియందు లోకసంగ్రామమునందు పోరాడుచున్నారు. వారు జరుపుచున్న యుద్ధములలో నిదియొకటి. స్వదేశమునందే వారికి యుద్ధమును కూడ నిర్వహించుచున్నారు. వారు స్వదేశమునందు నిర్వహించుచున్న యుద్ధమునందు శత్రువులు లేవు. తుపాకులు లేవు. కాని వారు తిక్కపకర్మములతోను భారత జనాభిప్రాయముతోను మాత్రమే సంగ్రామమును జరుపుచున్నారు. మిత్రజానపదాదులు అక్షేపిణీలవలె రణరంగమునందు మొగ్గుచుకొని యుండలేదు. మీరు సాయుధులై యుండలేదు. నిష్పరమా గాని రక్తప్రసారము గాని మీరుయందే శించుటలేదు. కాని యోధుని శరీర మేభావముచే యుక్తము చెంది పులకితమగుచున్నది. ఆధర్మతత్పరతాభావమే మీయందును కృత్తమగుచున్నది. యోధునివలెనే మీరును విజయమును సంపాదించి ప్రజాప్రధాన స్వత్వములను పొందుటకు యత్నించుచున్నారు. అస్వత్వము తిప్పి? మేమెక జాతివార మని మీరు వ్యవహరించుకొని మీరందఱు మీరు బ్రదికి, మీ జాతియ యోగ్యముగ సత్యతనము పెంపొందించుకొని స్వతంత్ర భావముతో తిదితరద్రవలతో సరిసమానముగ తలయెత్తుకొని తిరుగుటకు పితృన స్వత్వములే మీరు కోరుదురు. మాత్రాధానతత్పరులై ప్రజలేపనిత్రావాన్మీటితులగుదురో వారేభావోన్మీత్తులై త్యాగనిష్ఠులు నైకొందురో అట్టియుత్కృష్ట భావముతో మీరు పోరాడుచున్నారు. మీరు తలపెట్టియుండిన కార్యమునకు మీరు మీయావచ్చుకొని, మీయావన్నై పుణ్యమును, మీ సర్వ బలమును భారపోయవలసి యుండును. మీశత్రువులు దుర్గములందు రక్షితులై యుండి తమ మాస్త్రగతయెన్ను అధికారమును నిలుపుకొనుటకు కృతనిశ్చయలై యున్నారు. మీరు విలాసార్థముగ ఆడుచు పాడుచు పనిచేయుటవలన మీకువిజయము కలుగదు. కాని ప్రపంచయుద్ధముచేసికొన్నదే మీకువిజయ సిద్ధికలుగును. అట్టి సంరంభమునందు యెవరు తమ యభిప్రాయ భేదములను మరచిపోయి, పీరికిదనమును పారదోలి, వికవక్త్యముతో నేకరూపముగ నుండురో వారికే విజయము కలుగుటకు వీలుండును. అట్టి సందర్భములందును ప్రజలను రెండుమాభిములుగ భేదించుటవలన మీకుదుర్బలము కలుగును. యోధుల హృదయ సీమలందు ప్రజలెంచు మాత్సభక్తి విజయ భంజకములై న యల్పజడగము లందును, సంశయ పరంపరలందును గల్గిపోవుచుండును. వారియందు సంఘీభావము కలిగి పోవును. అట్టి భేదభావమును ప్రతివక్షు లాధారము చేసికొని తక్షణమే తమతంతము నెగ్గునట్లు జూచుకొందురు.

భారతాధికారము ప్రజలకొక కామము ప్రసాదించినది. అది భారత ప్రజల నేకము చేసినది. ఆ నిరంకుశాధికార వర్ణము లెలయైత్రికపుడు ప్రజలొకటో నొకరు కలహించుకొనుచుండిరి. క్రొజలందు మతకలహములు లుండెను. వారియందు వర్ణభేదము లుండెను; వారియందు గల భేదభావము లన్నిటిని యేకాదర్శము కట్టి మరచిపోయి ప్రజలందరేకమగునట్లు నిరంకుశాధికారము తన చరచదశయందు చేయవచ్చును. నిరంకుశాధికార నిర్మాలుననకు ప్రజలు యేకమైనమాట వాస్తవము. దానికి బదులు వరయొక పాలనా విధానము నెలకొల్పుటయే వారియందేము. తత్కార్య నిర్వహణమునకై నూతనభారతము ఆవిర్భవించినది. అనభ్యభారత హృదయముజ్వలితమై యున్నది. ప్రజల మనములు ఆకాశప్రములై యున్నవి; బాహువులు నూతన స్పృహని చేయును. భారతాధికారవర్ణము తానట్లు చేయుచున్నది తెలియకుండగనే స్వపరిపాలనారాహిత్యమైన దేశము పొందగలిగిన దివ్యాయుధమును మీవశము చేసినది. ప్రజాసమ్మేళనమే ఆ ఆయుధము. విజయనికేతనమగు ఆ ఆయుధమును త్యజించుట తెలివి తక్కువకదా? రణరంగమునందు భయపేసులను రాజోన్ముఖులైయుండినప్పుడు నేనల యొక్కమును చెడగొట్టి సర్వసేనానికీ భిన్నముగ

నండినవారి విషయము లోక మేమనుకొనును? అట్లు చేసిన యెడల పూర్వ మాచరించిన తప్పులను తిరిగి యాచరించినట్లు కాదా? విధ్వంసజేపు చరిత్రయునుండి నేర్చుకొనదగిన దేమియును లేదా? పృథివీపక్షులు పృథివీజీవులనున్నను యేబది యేండ్లనుండి స్వరాజ్యప్రాప్తికై విధ్వాండు పృజలు పార్లమెంటునందు పనిచేయుచున్నారు. అట్లువారు వద్దవద్దన్నను విధ్వాండునకు స్వరాజ్యము వచ్చితీరును. కాని స్వరాజ్యకామన మంగీకృత మగువరకును స్వరాజ్య పక్షమువారు ఏకవాయకుని పోపున వికమక్త్యముతో పనిచేసి యుండకపోయినవో, వారికి విజయాకే లేకపోయియుండును. వారిలో వారికి యెన్ని యోధేదము లుండెను. సంఘీభావమునందు తమకు విజయ సాధ్యము కలదని వారు భావించి స్వరాజ్యపక్షమువారు నిర్ణయించిన విధానమును సంఘీవ పూర్వముగ నంగీకరించుచుండిరి.

జాతీయసభనుండి వేరుపడినవారు మితవాదులగుని వ్యవహరించు కొనినను సరే మరేమేగ నెట్లుకొననను సరే. వారి ప్రత్యేకాభిప్రాయముల నెవరును ప్రత్యేకించుటలేదు. శత్రువులయెడట భారతీయులు తమ సంఘీభావము నెట్లు నిలుపుకొగలగనియే యోచించుచున్నారు. ప్రస్తుతపు యుద్ధమునందు పూజాము, నైపుణ్యముకంటె సంఘీభావమే మేయరే ట్టిధికముగ నుండును. కేవలము మనము ఉద్యమోద్యోగముచే మామకొనవలయును గాని అందు పనిచేయువారి ఇష్టాయుక్తములను గుర్తింపజూడదు. “మీ స్వదేశము నధరించుటకు ఒక ప్రజ, ఒక భావము, ఒక యుద్దేశమే వర్తింతుగాక” యని ప్రధానమంత్రి జేవాక సందర్భమునందు నడిచెను. భారతీయుల గవ్యస్థాన మొకటి; ఆభాగ్య మబ్బువరకును భారతకర్షణమునందు ఒకేపక్ష ముండవలయును. అన్నిటికంటెను పరస్పరమాదమమును కట్టికెట్టుకు. జాతీయనిర్మాణమునకును, స్వాతంత్ర్యవిజయమునకును సర్వపక్షములను, రాజనీతిజ్ఞులను, రణశత్రువులను కూడ అవసరము.

ఏవత్సవలంబకు లై నను రాజకీయవ్యవహారములందు సాత్వంత్ర్యము సంపాదించుకొని, ప్రజానియుక్తసంఘములు దేశమును పాలించుకొను మాట్లాడు పొందుటనే యుద్దేశించి యున్నారు. ప్రజాప్రభుత్వలక్షణ మెయ్యది? ప్రజాప్రతిభలు గూడి బహిరంగముగ వ్యవహారములను చచ్చించి చాలవంది చెప్పినదానిని తదితరల మన్నించుటయే ప్రజాప్రభుత్వలక్షణము. కొందర కానికాయము బాగుండక పోవచ్చును. అది వారికి తెలివితక్కువకను, మేతుదూరముగను, ప్రమాదకరముగను నుండవచ్చును. కాని అదిచాలవందిచే నిర్ణయమై యుండుటచే దానిని వారు విధాయకముగ నంగీకరింపవలయును. దాని సమీక్షింకరికరించి తరువాత నితియలకు తమభావమును సచ్చజెప్పి వారిని తమపక్షము నవలంబించునట్లు చేసి చివరకు తమ మతమును సాగించుకొని పూర్వ నిర్ణయమును తలక్రిందు చేయుచున్నను, పృజాభావము శత్రుటభిప్రాయము ఒకపక్షమునకు సరిపోవనప్పుడు జాతీయసభనుండి వేరుపడి యెగిరితెన్నున వారు తమగృహములందు భీష్మించుకొని కూర్చుండుట ప్రజాప్రభుత్వ మనిపించుకొనదు; దానికి వ్యతిరేకమే యనిపించుకొనదు. ఆమెకా దక్షిణభాగమునందు పృజాప్రభుత్వము లనుపేరిట కక్షలేర్పడి ఒకనికరుకొట్టుకొని దేశమునల్లకల్లాలపరమధితి కడిసరిపడును. అట్టిదానిని భారతీయు లెన్నుదును కోరుటలేదు. ఇప్పుడైనను సరే జాతీయసభిద్యమ వృక్షచ్ఛాయలయందు వికళిమించు పృథివారును తమపృత్యేక సంఘములమాటను విశ్చించుట భావ్యము. అట్లు చేయుటవలన మీరు గాజికి ను వ్యవహారస్వాతంత్ర్యమునకును ముందురాబోవు ప్రజాప్రభుత్వదీరమునకును తగియండినని లోకజనుకు వ్యక్తము చేయుదురు నిరంకుశాధికారవర్ణముతో నిదివరకెన్ని యో విషయములందు మీరు స్వరసపాలనమునకు మీయర్హతను పరిపూరించియుండిరి. ముఖ్యవిషయములు పరిష్కరితము కావలసియున్నప్పుడు మీరును దాని నిష్పాదము జాతీయసభపట్లను ప్రదర్శించి మీనైషమ్యములను మరచిపోయి, యేకభావబద్ధులై కర్తించి తిత్సంబాధమైన విజయలక్ష్మిని మీరు పొందుదు.

మరణము:—బాల్టి ప్రెంజలంకోజు గారు మృతినొందిరిని 23-వ తేదీగల లండను తంతివార్తవలన తెలియుచున్నది.

బెర్లినుదొరతనమువారి మోసము:—బవేరియావారి మోసమును ప్రకటించిరి. అందువైసి బెర్లినుదొరతనమువారి ట్టి మోసముచేయుట అనుచితమని వర్ణిస్తున్నట్రిక వ్రాసినది.

రంగూనులో విషజ్వరము:— రంగూనులో మరల విషజ్వరము కనబడినది. అదివారమునాడు 17 గురును సోమవారమునాడు 20 మందియును చనిపోయిరి.

వియ్యము ఎగుమతి.

“లిగుమిల్సు సైండు” కంపెనీ వియ్యమునకు రు 385 ల ధన నేర్పరుమట కందడము నుచ్చతించిరి. రైతుకు ధాన్యము నకు రు 120-125 లు గిట్టును. ఆధరమీద కొని గు 385 లకు అమ్ముచో యంత్రకాలల వారిని మంచి లాభముండును. బొంబాయి చెన్నపట్టణములలోని చరికిలనోద్యోగులు రంగూను లోని యుద్యోగిలో నాలోచించుచు అత్యుక్తము విషయమున కట్టుదిట్టములు చేయుదురు గాన ఇండియాలోను, ఇతరదేశములలోను నుండు ప్రజలకు గూడ వియ్యము చవుకధరకు నోరకును. ఇప్పటికిని స్వెస్వ్య లేమను భేదములు తగలేదు గాని మధ్యభేదాంధ్రు కొందరు తగ్గిపోయరు. స్వెస్వ్యలేమనువలన వరుస 385 ల కంటె వాచ్యవీలులేదు. గచ్చిగారు భారతీయలో 26 వ తేదీని రంగూనునుండి కలకత్తాకు వెళ్లిరి. నానాకు ఫ్లివేరు ఏప్రిలు మార్చి నెలలకు 25 వ తేదీని ఖరీదు జరిగినది. రైస్సెన్సెవ్వే వరకు ఏర్పరుపబడినది. మేనెలలో బొంబాయిలో వర్షము కురిసిన నీ పరిశీలన తొలగునను వరుసయు కలవు. 26 వ తేదీవరకు నవంబరు 372-8-0 డిశంబరు రు 385, జనవరి క్రొత్తపంట రు 315, ఫ్లివేరి మార్చి ఏప్రిలు 322-8-0.

కాంచి ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి కథ:— కాంచీపురిలో నుండు ఆంధ్రులు నూమారు మారుచుండియు వెట్కెరాంధ్రాభిమానులును ఈ కార్తీక శుద్ధ గి శుక్రవారమునాడు రాజవిధి యందలి వాసా బాలయ్య శ్రేష్ఠిగారు సుక్రములో సమావేశమై తమలో నైకమత్య మేర్పడుటకును తమ భాషాభివృద్ధికిని అనుకూలముగా “కాంచి ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి కథ” యను నొక సమాజమును స్థాపించి దానియందేముల నెలవేర్చుటకు ఆంధ్రగ్రంథ సంచయము, సత్రికల పతనము అప్పదవృక్షు సభాసమ్మేళనములు జరుపవలసినదిగా తీర్మానించినారు. ఈ సభకు మునిసిపల్ కేర్నరును వెంమను సభాధిక్షేప్ట్ జడ్జియు నైన ఎ. రామస్వామిశాస్త్రిలవారు అధ్యక్షులుగాను, గ్రం. రాజంశ్రేష్ఠిగారు సాధ్యులుగాను, ఆయ్యంకి ఎ. నుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు వం. మునుసామిశ్రేష్ఠిగారు సంయుక్త కార్యదర్శులుగాను గ్రం. రాధాకృష్ణశ్రేష్ఠిగారు బోక్సనదారుగాను నెన్నుకొనబడిరి. దొడ్ల లక్ష్మీనరసయ్యగారు, పల్లూ రామచంద్రశాస్త్రిలవారు రామనాధయ్యగారు కా. సంజీవశ్రేష్ఠిగారు కొ. ధర్మయ్యశ్రేష్ఠిగారు కాన్యనిర్వాహకసభ్యులుగ నుండురు. తమ యాదిదేశమును వజుది తమ మాతృభాషను నిరాదరణచేసి అవ్యభావల చదువును పలుభావల మిత్రమమైన తెనుగు వాడుచుండు నుమారు 20,000 మంది యాంధ్రులు గల యీ యూరికిది వైచాగ్రహ మనియే చెప్పుచున్నను. దీని నేర్పరుప అమిత్రచపదిన దొడ్ల లక్ష్మీనరసయ్యగారు వందనీయులు.

నోటీసు.

బెజవాడ కాపరస్తులు. పబ్లికేటి పండర్ వాడ్ 2 ఘంటసాల వెంకటరంగయ్యరి తంబలిగి శరణప్ప 4 నందడ వెంకట్రాయుడుగారి కుమార్లు (1) ఈ. వామనుయ్య (2) ఈ. వెంకటసుబ్బారావు రిగూడకల్లునల్లపాపయ్యగారు గార్లతాలాకు (3) దుర్గా మల్లేశ్వర రై నమిల్లుపేరుతో బెజవాడ లొకమ్మనిసి పల్ సెం 4/1 రుగల ఇంట్లోపెట్టబడిన ఫ్యాక్టరీలో ఇంతవరకు వర్కుచేయుచున్న గ్రీన్ కాటన్ కంపెనీ 80 హాన్సుపనర్ గల ఆయిల్ ఇంజన్ కంప్లీటుగా ఒకటిన్నీ, అందుకు సంబంధించిన హెచ్చింగు ఒకటి, చక్రములు, నీళ్ళపంపు, వాల్వర్నుఇంకా ఫ్యాక్టరీకి సంబంధించిన చిల్లరసామానాలన్న భాగములందర కలిసి స్వయముగా ఆన 1918 నుం. డిసెంబరునెల 2,3,4 తేదీలన నేలమువేసి ఆఖరుపాటమీద కొట్టివేయబడును గనుక కావలసినవారువచ్చి కొనుక్కొనుచున్నను. వరుసలు నేలంపాట కాలవందు తెలియపర్చడ మవును. కావలసినవారికి ఏవిధమైన సంబాధనీ కావలసినచ్చినప్పటికి ఈదిగుత సంతకము చేసిన వారలకు వ్రాసి జవాబు తెప్పించుకో విచ్చును.

ఘంటసాల వెంకటరంగయ్యరి, తంబలిగి శరణప్ప, బెజవాడ. (1860) మేనేజరు.

